

RAPORT

**privind realizarea Planului de Activitate al
Organizației pentru Dezvoltarea Sectorului
Întreprinderilor Mici și Mijlocii
din Republica Moldova**

2012

CUPRINS:

INTRODUCERE	4
1 FACILITAREA ACCESULUI IMM LA INFORMAȚII ȘI CUNOȘȚINȚE ANTREPRENORIALE ..	5
1.1 Implementarea Componentelor I „Informare și comunicare” și II „Instruire antreprenorială” în cadrul Programului de Atragere a Remitențelor în Economie PARE 1+1 5	
1.2 Implementarea Componentei I "Informare și Instruire antreprenorială" a Programului Național de Abilitare Economică a Tinerilor	6
1.3 Implementarea Programul de instruire continuă „Gestiunea Eficientă a Afacerii” (GEA).....	8
1.4 Organizarea și desfășurarea cursurilor de instruire antreprenorială pentru tinerii social-vulnerabili din zonele rurale	10
1.5 Creșterea capacităților de a-și lansa și/sau dezvolta abilităților antreprenoriale a agenților economici din RM și România (Proiectului "Lead Your Way to Business")....	11
1.6 Creșterea capacităților tinerilor de a se angaja în câmpul muncii prin implementarea proiectului transfrontalier YESS!	12
1.7 Asigurarea accesului antreprenorilor la servicii de consultanță europeană prin implementarea programului Senior Experten Service (SES)	13
2 FACILITAREA ACCESULUI IMM LA RESURSE FINANCIARE.....	14
2.1 Garantarea Creditelor sectorului IMM.....	14
2.1.1 Acordarea garanțiilor la creditele întreprinderilor micro și mici	14
2.1.2 Consolidarea activității de garantare a creditelor ODIMM	16
2.1.3 Promovarea și mediatizarea produselor Fondului de Garantare a Creditelor ODIMM	18
2.2 Susținerea financiară a creării și extinderii IMM, în special în zona rurală.....	20
2.2.1 Implementarea Programului “PARE 1+1” Componentele „Finanțarea” și „Monitorizarea post-finanțare”	20
2.2.2 Finanțarea afacerilor tinerilor sociali vulnerabili din zonele rurale	22
2.1 Susținerea financiară a participării IMM la Expoziții și Târguri naționale.....	22
2.1.1 Susținerea participării agenților economici la Expoziții și târguri prin implementarea programului de subvenționare.....	22

3. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII DE SUPT ÎN AFACERI	23
3.1 Consolidarea capacităților profesionale ale lucrătorilor APL	23
3.2 Coordonarea activității Incubatoarelor de Afaceri (IA) din Soroca, Leova și Ștefan Voda.....	23
3.1 Crearea a 3 Incubatoare de Afaceri	26
3.2 Crearea Centrului Național de Excelență în Afaceri	27
3.3 Menținerea activităților oferite de punctul de contact în cadrul Enterprise Europe Network (EEN)	27
3.6 Implementarea Proiectului “Black Sea Network for Regional Development” (BlasNET)	28
4 PROMOVAREA DIALOGULUI PUBLIC-PRIVAT	29
4.1 Efectuarea analizei politicilor în domeniul dezvoltării sectorului IMM în cooperare cu OECD și Ministerul Economiei.....	29
4.2 Menținerea procesului de comunicare cu mediul de afaceri	30
4.3 Organizarea Conferinței Internaționale a IMM 2012.....	32
4.4 Desfășurarea concursului "Cel mai bun antreprenor"	34
4.5 Menținerea platformei de dialog public privat de pe www.businessportal.md	34
5 ALTE ACTIVITĂȚI	35
5.1 Fundraising și Relații Externe	35
5.2 Promovarea și implementarea principiilor de Responsabilitate Social Corporativă	43
5.3 Consolidarea capacităților ODIMM	44
5.4 Promovarea ODIMM	45

INTRODUCERE

Întreprinderile mici și mijlocii au un rol cheie în dezvoltarea social - economică a Republicii Moldova, fiind caracterizate prin dinamism, flexibilitate și varietate de oportunități pe care le oferă.

În contextul trecerii de la modelul de dezvoltare economică bazat pe consum la o nouă paradigmă orientată spre exporturi, investiții și inovații, a dezideratului politic de integrare europeană, pe parcursul anului 2012 **Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM)** având misiunea de a promova crearea noilor întreprinderi și de a acorda suport în dezvoltarea întreprinderilor existente, a întreprins un șir de activități menite să contribuie la dezvoltarea durabilă a sectorului IMM, bazându-se pe **cadrul legal și de politici existent**:

- Programul de Activitate al Guvernului Republicii Moldova „Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare” 2009-2013;
- Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020”;
- Strategia de dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2012-2020;
- Strategia Națională privind Politicile de Ocupare a Forței de Muncă pentru anii 2007-2015;
- Strategia de Atragere a Investițiilor și Promovare a Exporturilor pentru anii 2006-2015;
- Planul de Acțiuni privind Stimularea Reîntoarcerii Lucrătorilor Migrați Moldoveni de Peste Hotare;
- Parteneriatul de Mobilitate Moldova-UE.

Activitățile și rezultatele ODIMM expuse în Raportul Anual privind realizarea Planului de Activități pentru anul 2012, au fost structurate în dependență de obiectivele de bază ale Organizației:

- I. Dezvoltarea abilităților și a culturii antreprenoriale;
- II. Facilitarea accesului IMM la informare și consultanță antreprenorială;
- III. Facilitarea accesului IMM la resurse financiare;
- IV. Dezvoltarea infrastructurii de suport în afaceri;
- V. Promovarea dialogului public-privat.

Luând în considerație necesitatea monitorizării activităților realizate, dinamicitatea sectorului vizat, modificările/ajustările parvenite în cadrul legal și priorităților prestabilite la nivel de Guvern, prezentul raport este important pentru a determina și planifica activitățile de bază ale Organizației pentru anul 2013.

1 FACILITAREA ACCESULUI IMM LA INFORMAȚII ȘI CUNOȘTINȚE ANTREPRENORIALE

În scopul dezvoltării abilităților și cunoștințelor antreprenoriale, ODIMM implementează un șir de programe și proiecte educative, finanțate atât din sursele bugetare, cât și din fondurile donatoare externe.

1.1 Implementarea Componentelor I „Informare și comunicare” și II „Instruire antreprenorială” în cadrul Programului de Atragere a Remitențelor în Economie PARE 1+1

Programul-pilot de atragere a remitențelor în economie „PARE 1+1” pentru anii 2010-2012 a fost aprobat prin HG nr. 972 din 18.10.2010 și este destinat lucrătorilor migranți sau rudelor de gradul întâi ale acestora, care doresc să investească în lansarea sau extinderea propriei afaceri.

Scopul Programului reprezintă mobilizarea resurselor umane și financiare ale lucrătorilor migranți în dezvoltarea economică durabilă a Republicii Moldova prin stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii.

Programul de atragere a remitențelor în economie și-a propus atingerea unui obiectiv social extrem de valoros și anume informarea și instruirea lucrătorilor migranți în domeniul antreprenorial, contribuind la **reintegrarea în societate** a cetățenilor moldoveni care au fost nevoiți să plece la muncă în străinătate.

Programul-pilot se desfășoară în **4 componente**:

- I. „Informare și comunicare”,
- II. „Instruire și suport antreprenorial”,
- III. „Finanțarea afacerilor / Regula 1+1” și
- IV. „Monitorizare post-finanțare și evaluare”.

În perioada de referință, întru informarea potențialilor beneficiari cu privire la condițiile de participare la Programul „PARE 1+1”, în cadrul Componentei I „Informare și comunicare” au fost acordate peste **2700 consultații** (în oficiu, la telefon, email). Pagina <http://www.odimm.md/pare.htm> (destinată PARE 1+1) a fost accesată pe parcursul perioadei de referință de 17 782 ori.

Totodată, în perioada de referință, au fost desfășurate **6 cursuri de instruire**, la care au participat **121 de lucrători migranți** și rude de gradul I al acestora. Seminarele sunt

desfășurate pe module, cu o durată totală de 50 de ore academice (10 zile lucrătoare) și includ următoarele tematici: înregistrarea unei afaceri, management, marketing, contabilitate, planificarea afacerii etc.

În scopul evaluării calității și utilității seminarelor antreprenoriale, la finisarea fiecărui curs de instruire participanții completează Chestionare de evaluare, care fiind analizate permit monitorizare procesului de instruire și crearea unei baze de date despre migranți și sugestiile acestora (**Anexa I**).

În scopul stimulării spiritului antreprenorial și sporirea numărului de istorii de succes în domeniul investiției remitențelor în economie, a fost elaborată broșura **„Împreună creăm viitorul acasă!”**.

Această culegere are menirea de a disemina cele mai bune și inovative idei, implementate de către beneficiarii „PARE 1+1”. Broșura a fost editată în 300 exemplare. Concomitent, au fost publicată 500 bucăți de buclele PARE 1+1 și un banner al Programului.

Întru mediatizarea rezultatelor intermediare ale Programului-pilot, obținute pe parcursul anilor 2010-2011, la 1 februarie a fost organizată Conferința cu genericul **„ÎMPREUNĂ CREĂM VIITORUL ACASĂ!”**.

1.2 Implementarea Componentei I "Informare și Instruire antreprenorială" a Programului Național de Abilitare Economică a Tinerilor

Programul Național de Abilitare Economică a Tinerilor (în continuare PNAET) a fost lansat prin Hotărârea Guvernului RM nr.664 din 03.06.2008 pentru o perioadă de doi ani. Datorită rezultatelor pozitive realizate în perioada implementării, la inițiativa Guvernului RM, prin Hotărârea nr.843 din 21.09.2010, Programul a fost prelungit până în anul 2013.

Obiectivele Programului Național de Abilitare Economică a Tinerilor (PNAET) sunt următoarele:

- ✓ dezvoltarea aptitudinilor antreprenoriale ale tinerilor bazate pe cunoașterea și gestionarea optimă a resurselor financiare, umane, materiale, de timp etc.;
- ✓ facilitarea accesului tinerilor antreprenori la resurse financiare necesare inițierii și dezvoltării unei afaceri proprii;
- ✓ stimularea creării și dezvoltării de către tineri a noilor întreprinderi.

Activitățile de bază ale Programului prevăd:

- I. Organizarea cursurilor de instruire antreprenoriale și acordarea consultanței necesare lansării și/sau dezvoltării afacerii (Responsabil: ODIMM);
- II. Finanțarea proiectelor investiționale rurale prin acordarea de împrumuturi comerciale rambursabile, cu porțiuni de grant, precum și finanțarea contractelor în leasing (Responsabil: Directoratul Liniei de Credit al Ministerul Finanțelor);
- III. Monitorizare post finanțare (Responsabil: DLC al MF).

În cadrul Programului PNAET durata **cursului de instruire antreprenorială** (activitatea I) este de 10 zile și include următoarele module:

- ✓ Înregistrarea afacerilor și legislația în domeniu;
- ✓ Planificarea afacerilor;
- ✓ Managementul financiar;
- ✓ Contabilitate;
- ✓ Managementul Resurselor Umane;
- ✓ Marketing și vânzări;

În perioada de referință, experții ODIMM au consultat în oficiu, prin intermediul INFOline și în cadrul diferitor întruniri tematice, circa **1100 de persoane** interesate de acest Program. Concomitent, au fost organizate **20 cursuri** de instruire în urma cărora au fost instruiți **577 tineri**, din care 12,7% de tineri desfășoară deja activitate antreprenorială. Din numărul total de participanți 46,1% sunt femeile.

În perioada anului 2012, cursurile de instruire antreprenorială PNAET s-au desfășurat în următoarele **localități ale țării**:

Nr. de ord.	Localitatea	Numărul cursurilor organizate	Numărul persoanelor instruite	Inclusiv:	
				femei	antreprenori
1.	mun. Chișinău	6	153	53	21
2.	r-nul Edineț	2	52	28	4
3.	r-nul Cimișlia	1	44	13	0
4.	r-nul Corlateni	1	38	28	2
5.	r-nul Ungheni	1	35	17	3
6.	r-nul Telenești	1	35	20	4
7.	r-nul Leova	1	32	10	11
8.	r-nul Briceni	1	28	15	6
9.	r-nul Drochia	1	26	9	3
10.	r-nul Dondușeni	1	33	20	6
11.	r-nul Bălți	1	25	12	0
12.	r-nul Orhei	1	25	13	4
13.	r-nul Ocnița	1	25	16	2
14.	or. Comrat	1	28	12	7
	TOTAL	20	577	266	73

Din datele prezente în tabel se poate concluziona că cel mai spor

it interes vis-a-vis de Programul PNAET este la nordul și centrul republicii, unde au fost organizate a câte 17 cursuri de instruire pe regiune, iar în sudul Moldovei doar 3. Aceeași tendință este și la componenta II - Creditarea în cadrul Programului PNAET.

În scopul **evaluării calității seminarelor antreprenoriale**, la finisarea fiecărui curs participanții completează chestionare de opinie, prin care apreciază calitatea cursurilor de instruire, nota medie acordată reprezentând 4,5 din 5 puncte maxim posibile.

Din analiza chestionarelor îndeplinite de către participanți la instruire în cadrul Programului PNAET, **60% din tineri** au menționat că seminarele desfășurate au satisfăcut nevoile și așteptările lor privind inițierea și dezvoltarea unei afaceri, **iar 53 %** și-au exprimat dorința ca în viitor să participe și la alte cursuri destinate sporirii nivelului de cunoștințe antreprenoriale organizate de către ODIMM.

Analiza detaliată a beneficiarilor de instruire, opinia lor vis-a-vis de calitatea cursurilor și propunerile acestora sunt relatate în **Anexa II**.

1.3 Implementarea Programul de instruire continuă „Gestiunea Eficientă a Afacerii” (GEA)

Programul de instruire continuă „Gestiunea Eficientă a Afacerii” (în continuare GEA) este parte componentă a Programului multianual „Programul de instruire continuă pentru sectorul Întreprinderilor Mici și Mijlocii”, fiind destinat antreprenorilor, care doresc să-și dezvolte capacitățile manageriale și să-și ridice nivelul de cunoștințe întru desfășurarea unei activități antreprenoriale eficiente și durabile.

Programul GEA prevede organizarea cursurilor de instruire pentru micii antreprenori, cu o durată de 21 ore academice pentru fiecare modul. De menționat că sesiunile de instruire se organizează și se desfășoară pe întreg teritoriul Republicii Moldova și în parteneriat cu secțiile de economie APL și prestatorii de servicii în afaceri din teritoriu.

Modulele de instruire în cadrul Programului GEA sunt:

1. Managementul financiar;
2. Managementul resurselor umane;
3. Legislația muncii;
4. Contabilitatea pe domenii de aplicare;
5. Marketing;
6. Tehnici de vânzări eficiente;
7. Planificarea Afacerii;
8. Activitatea economică externă și relații vamale;
9. Acces la finanțe. Negocierea și administrarea creditului;
10. Identificarea și selectarea ideilor de afaceri;

11. Înregistrarea în calitate de plătitor de TVA și aplicarea legislației în domeniu.

În perioada de referință, în cadrul Programului GEA au fost organizate **62 seminare** de instruire în **16 localități**, inclusiv:

Nr. de ord.	Localitatea	Număr de seminare	Total instruiți	Inclusiv:	
				antreprenori	femei
1.	mun. Chișinău	25	700	305	378
2.	mun. Bălți	6	180	49	134
3.	Ungheni	9	260	102	159
4.	Telenești	4	143	82	109
5.	Tiraspol	3	91	40	62
6.	Cimișlia	2	68	28	31
7.	Comrat	2	60	17	33
8.	Fălești	2	62	34	36
9.	Cahul	2	72	25	39
10.	Sângerei	1	32	17	25
11.	Glodeni	1	36	19	25
12.	Briceni	1	23	10	17
13.	Soroca	1	33	22	25
14.	Anenii Noi	1	36	21	25
15.	Orhei	1	33	16	27
16.	Șoldănești	1	20	8	15
	TOTAL	62	1849	795	1140

Astfel, în perioada raportată au fost instruite **1849 persoane**, inclusiv **62% femei**.

Este important de menționat că în anul 2012, pentru prima dată 3 cursuri de instruire au fost organizate în or. Tiraspol, astfel implicând în acest Program și regiunea Transnistreană.

Analiza participanților implicați în Programul GEA în funcție de vârstă, ne demonstrează că cel mai mare interes față de cursurile de instruire au prezentat **persoanele cu vârstă** cuprinsă între 18 și 35 de ani, constituind 50 % din participanți și cu vârsta între 35 și 55 de ani, constituind 35% persoane instruite.

Analiza domeniilor de activitate a antreprenorilor și angajaților IMM instruiți în cadrul Programului GEA, denotă că majoritatea, ori, 45% sunt din domeniul comerțului, 36% din domeniul serviciilor (cosmetologie, IT, contabilitate, reclamă, turism, sport, etc), 10% în domeniul producerii și 9% în domeniul agriculturii.

În scopul identificării calității cursurilor de instruire a Programului GEA, ODIMM a continuat monitorizarea prin metoda chestionării beneficiarilor la finele fiecărui seminar. Astfel, au fost analizate 1850 chestionare de evaluare completate de participanții. Conform chestionării, 98% au menționat că conținutul cursurilor au fost exhaustive, bine structurate, având consecutivitate între subiectele prezentate și corespund așteptărilor. Analiza detaliată a chestionarelor este prezentată în **Anexa III**.

1.4 Organizarea și desfășurarea cursurilor de instruire antreprenorială pentru tinerii social-vulnerabili din zonele rurale

În perioada raportată, ODIMM, în parteneriat cu Organizația Internațională pentru Migrație (OIM) a implementat Proiectul „Sustținerea implementării componentei de migrație și dezvoltare a Parteneriatului pentru Mobilitate UE-Moldova” care a fost lansat prin Acordul ORG-33/11, pentru perioada decembrie 2010 - decembrie 2011, și prelungit prin Acordul ORG-22/11 din 15 mai 2012, pentru anul 2012, încheiate între ODIMM și OIM.

Programul are drept scop dezvoltarea spiritului de întreprinzător în rândul tinerilor din familiile social-vulnerabile din zona rurală, cu vârsta cuprinsă între 18-30 de ani din zona rurală, oferind consultanță și instruire gratuită pe parcursul a 10 zile. Urmare acestora, tinerii au avut posibilitatea să propună și să participe la **Concursul business-planurilor**.

În scopul identificării celor mai performante afaceri pentru acordarea unui **grant tehnic nerambursabil**, în mărime de până la 2000 Euro, experții ODIMM au efectuat vizite de monitorizare a afacerilor în teritorii.

Pe parcursul anului 2012 au fost organizate **12 cursuri de instruire**, în cadrul cărora au fost instruite **236 persoane, inclusiv 110 femei**. Seminarele au fost organizate în următoarele localități:

Nr. ord.	Localitatea	Nr. de cursuri	Total instruiți	Inclusiv femei
1.	Ungheni	1	20	8
2.	Florești	1	19	11
3.	Rîșcani	1	18	9
4.	Mun. Bălți	2	45	28
5.	Telenești	1	20	10
6.	Leova	1	22	8
7.	Mun. Chișinău	1	20	3
8.	Orhei	1	15	5
9.	Ocnita	1	20	7
10.	Călărași	1	19	10
11.	Dubăsari (Coșnița)	1	18	11
	TOTAL	12	236	110

Din total tineri participanți la instruire, **92** au întocmit și depus **planuri de afaceri** pentru participare la Componenta II “Finanțarea afacerilor”.

1.5 Creșterea capacităților de a-și lansa și/sau dezvolta abilităților antreprenoriale a agenților economici din RM și România (Proiectului "Lead Your Way to Business")

În perioada de referință, Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM) a lansat **Proiectul „Lead Your Way to Business”**, co-finanțat din cadrul Programului de Cooperare Transfrontalieră România - Ucraina - Republica Moldova 2007 - 2013. Proiectul este gestionat de ODIMM din Republica Moldova, în parteneriat cu Patronatul Județean al Întreprinderilor Mici și Mijlocii Iași (PJIMM Iași) din România.

Proiectul are menirea de a extinde, intensifica și îmbunătăți procesul de cooperare transfrontalieră dintre Republica Moldova și România, prin încurajarea și susținerea tinerilor (potențiali antreprenori) de pe ambele maluri ale Prutului să inițieze și să dezvolte afaceri cu un impact social și economic transfrontalier.

Durata proiectului este de 22 luni.

Proiectul este destinat tinerilor cu vârsta cuprinsă între 18 și 35 de ani din Republica Moldova și din România (județele Iași, Vaslui și Suceava).

Activitățile de bază ale proiectului sunt următoarele:

- Crearea Centrelor Transfrontaliere de Suport a Afacerilor Start-up în Republica Moldova și România;
- Dezvoltarea abilităților antreprenoriale ale consultanților în domeniul creării și dezvoltării afacerilor;
- Prestarea serviciilor de consultanță și consiliere a tinerilor în vederea elaborării planurilor de afaceri;
- Dezvoltarea abilităților antreprenoriale ale tinerilor - potențiali antreprenori, prin organizarea de seminare, ateliere de lucru și întâlniri cu antreprenorii;
- Desfășurarea Concursului Planurilor de Afaceri;
- Organizarea Forumului Transfrontalier de promovare a ideilor de afaceri dezvoltate de către beneficiarii proiectului, care va avea loc în a doua jumătate a anului 2013, la Chișinău.

Astfel, au fost create Centrele Transfrontaliere de Suport a Afacerilor Start-up în Republica Moldova și România, în care au fost angajați a câte 2 consultanți în afaceri.

Mai multe detalii găsiți la punctul 3.4.

În octombrie 2012, **consultanții de afaceri angajați** în cadrul Centrelor Transfrontaliere de Suport a Afacerilor Start-up din Chișinău și Iași și **membrii echipelor** de proiect din cadrul ODIMM și PJIMM Iași **au participat la sesiunea de instruire pentru consultanță în afaceri**. Cursurile de instruire s-au desfășurat la Iași, România.

Scopul instruirii consultanților a fost axat în special pe crearea unei baze comune de lucru a consultanților, realizată prin schimbul de experiență și preluare a bunelor practici

discutate de către echipele de proiect ale Organizației pentru Dezvoltarea Sectorului IMM (ODIMM) și Patronatul Județean al IMM Iași (PJIMM Iași).

În cadrul instruirii s-a pus accentul în mod special pe următoarele teme: *consiliere în realizarea planului de afaceri, etica în afaceri, psihologia beneficiarului de consultanță, managementul stresului, mentoring versus coaching*, precum și sfaturi utile pentru oferirea unei consultații reușite.

În continuare Proiectul își propune să **realizeze următoarele activități destinate grupului țintă:**

- Organizarea seminarelor de instruire antreprenorială atât pe teritoriul RM, cât și în România;
- Desfășurarea meselor rotunde, ateliere de lucru și team building;
- Organizarea întâlnirilor cu antreprenorii tineri de succes din Republica Moldova și România.

1.6 Creșterea capacităților tinerilor de a se angaja în câmpul muncii prin implementarea proiectului transfrontalier YESS!

În perioada de referință, ODIMM, în colaborare cu Fundația Națională de Dezvoltare Comunitară Iași (FNDC Iași) au continuat implementarea **Proiectului „Young Experiences Smart Solution! - Y.E.S.S.!”**, finanțat de Uniunea Europeană, din cadrul Programului Operațional Comun „România - Ucraina - Republica Moldova” pentru 2007 - 2013. Rolul ODIMM în acest proiect a fost de a coordona grupul țintă și activitățile desfășurate pe teritoriul Republicii Moldova.

Proiectul avea drept obiectiv general stimularea implicării tinerilor în viața comunitară transfrontalieră, prin consolidarea capacităților acestora de a elabora și implementa proiecte de dezvoltare economico-socială.

Grupul țintă al proiectului YESS! A fost format din 60 de tineri studenți - 45 din România, județele Suceava, Botoșani, Iași, Vaslui și Galați și 15 din Republica Moldova, aflați în ultimul an de studii sau master.

Conform activităților Proiectului YESS!, au fost organizate **training-uri** pe temele „Elaborarea și Managementul Proiectelor” (durata de 3 zile) și „Abilități de Prezentare în Public” (durata - 2 zile).

La începutul anului 2012, în cadrul acestei acțiuni au fost oferite servicii de mentorat în elaborarea propunerilor de proiecte de către echipele de proiect.

Ulterior, a fost organizată o tabără în care s-a simulat un apel de proiecte, care au fost scrise de către beneficiari pe parcursul duratei training-urilor și cu ajutorul mentorilor de echipe. Cele mai bune proiecte au fost susținute pentru a participa în cadrul apelului 2 al

Programului Operațional Comun „România - Ucraina - Republica Moldova” pentru 2007 - 2013.

1.7 Asigurarea accesului antreprenorilor la servicii de consultanță europeană prin implementarea programului Senior Experten Service (SES)

În scopul asigurării accesului antreprenorilor la **servicii de consultanță europeană**, începând cu anul 2009, ODIMM, de rând cu alți parteneri de dezvoltare, participă în cadrul Programului SES, finanțat de guvernul Germaniei, care oferă antreprenorilor din RM, posibilitatea să beneficieze de consultanța unui expert din Germania cu experiență vastă într-un anumit domeniu.

Pe parcursul perioadei de raportare colaboratorii ODIMM au oferit **500 de consultații** privind condițiile de accesare a consultațiilor germani prin Programul Senior Experten Service (SES), iar **5 întreprinderi** au beneficiat de asistența SES.

În scopul promovării Programului nominalizat, s-a realizat mai multe **întâlniri** cu Dna Utte Sonnen, reprezentantul legal al Programului pentru Republica Moldova și potențialii beneficiari al Programului.

2 FACILITAREA ACCESULUI IMM LA RESURSE FINANCIARE

2.1 Garantarea Creditelor sectorului IMM

2.1.1 Acordarea garanțiilor la creditele întreprinderilor micro și mici

Întru facilitarea accesului întreprinderilor micro și mici la resurse financiare, ODIMM administrează Fondul de Stat de Garantare a Creditelor (FGC) - o pârghie eficientă de îmbunătățire a accesului la resurse creditare pentru micii antreprenori, care dispun de suficiente capacități de rambursare a unui credit, dar, din lipsa unui gaj acceptabil de bancă, nu-l pot obține.

În cadrul acestei activități, ODIMM asigură parțial angajamentele agentului economic față de instituția financiară, contribuind la inițierea/dezvoltarea micilor afaceri, crearea de noi locuri de muncă, promovarea inovațiilor, noilor tehnologii, exporturilor etc.

Practic, ODIMM acordă garanții financiare la creditele pe termen scurt, mediu și lung, cu valoare maximă de 2 mil. lei pentru:

- **Întreprinderile active** - garanția reprezintă până la 50% din mărimea creditului, dar nu mai mult de 700 mii lei, pe o perioadă de până la 5 ani.
- **Întreprinderile nou-create** - garanția constituie maxim 70% din suma creditului, dar nu mai mult de 300 mii lei. pe o perioadă de până la 3 ani.
- **Lucrătorii migranți (beneficiarii Programului-pilot „PARE 1+1”)** - garanția reprezintă până la 50% din mărimea creditului, dar nu mai mult de 200 mii lei.
- **Tinerii antreprenori (beneficiarii PNAET)** - garanția reprezintă până la 50% din mărimea creditului, dar nu mai mult de 150 mii lei.

La situația din **31 decembrie 2012**, cu suportul Fondului a fost facilitată acordarea creditelor pentru 90 de întreprinderi micro și mici, în sumă cumulativă de **cca 46,8 mil. Lei** (asigurate cu **garanții financiare în valoare cumulativă de 17,5 mil. Lei**), care, respectiv, au contribuit la implementarea proiectelor investiționale în valoare cumulativă de **73 mil. Lei**.

Pe parcursul anului 2012, din contul Fondului au fost eliberate **37 garanții financiare**, ceea ce reprezintă 41% din total FGC. Totodată, pe parcursul anului 2012 au fost active 76 de garanții financiare, în **valoare totală de 14,9 mil. lei**, care au permis debursarea creditelor în sumă de 39 mil. lei.

Suma garanțiilor ODIMM variază de la 22,5 mii lei până la 700 mii lei.

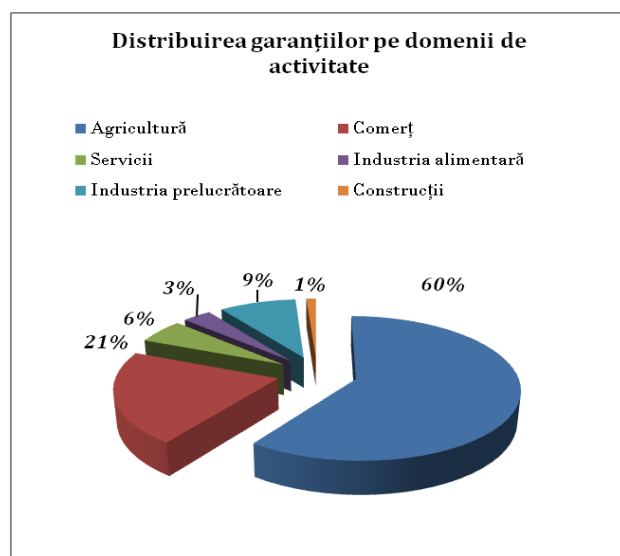
Din cadrul portofoliului de garanții au fost **stînse 34 garanții**, în sumă cumulativă de 7,4 mil. lei, fiind restituite, cumulativ, credite în sumă de 19,6 mil lei.

Analiza impactului garanțiilor asupra întreprinderilor denotă faptul că fiecare leu acordat în anul 2012 sub formă de garanție atrage investiții în economie în valoare de 5 lei.

Produsele de garantare ale ODIMM vizează atât creditele pe termen mediu, având ca destinație implementarea proiectelor investiționale (procurarea de utilaje și echipamente, efectuarea construcțiilor capitale), cât și cele pe termen scurt, care au ca scop menținerea dezvoltării afacerilor prin completarea capitalului circulant.

Studiind destinația creditelor garantate de ODIMM, putem deduce că **60% din beneficiari desfășoară activitate în domeniul agriculturii**, resursele creditare fiind direcționate la modernizarea parcului tehnico-agricol și îmbunătățirea calității serviciilor în agricultură.

În același timp, o cotă de **21% reprezintă întreprinderi din domeniul comerțului**, resursele financiare obținute de la bancă fiind destinate pentru achiziționarea utilajelor, materialelor și accesoriilor necesare la amenajarea centrelor comerciale în zonele rurale.

Pe parcursul ultimilor ani, se observă unele tendințe în dezvoltarea **sectorului de servicii și construcții**, 7% din garanțiile emise de ODIMM au fost direcționate în telecomunicații, spălătorie automată publică, curățarea și vopsirea textilelor, servicii de întreținere și reparare a automobilelor/tehnicii agricole.

De asemenea, tendințe pozitive se înregistrează în cadrul întreprinderilor din **industria alimentară**, observându-se tendințe de automatizare a proceselor de prelucrare și ambalare a produselor, extinderea rețelei de desfacere și distribuție în zonele rurale. Acest domeniu deține 3% din total garanții eliberate.

Concomitent, întreprinderile care desfășoară activitate în domeniul **industriei prelucrătoare** a lemnului dețin 9% din portofoliul FGC.

Astfel, creditele garantate de ODIMM au contribuit la îmbunătățirea capacităților de producere în agricultură, industria alimentară, industria de prelucrare a lemnului, textile, servicii de tipografie etc.

În procesul monitorizării a 76 antreprenori (care beneficiau pe parcursul anului 2012 de garanții financiare), s-a determinat că întreprinderile respective angajau, cumulativ, 737 persoane, inclusiv **242 femei**.

Pe parcursul anului de gestiune, beneficiarii de garanții au creat **123 locuri de muncă noi, inclusiv 53 locuri pentru femei.**

Din punct de vedere geografic majoritatea solicitărilor de garantare provin din **Regiunea Centrală** - 49%. Cele 44 garanții au fost emise pentru 10 regiuni administrativ teritoriale, inclusiv: m. Chișinău, Călărași, Criuleni, Hîncești, Ialoveni, Orhei, Rezina, Șoldănești, Telenești, Ungheni.

Regiunea Nord este plasată pe locul 2 cu 36% din total garanții (32 garanții) emise pentru 8 raioane: Briceni, Rîșcani, Drochia, Glodeni, m. Bălți, Fălești, Sîngerei, Soroca.

Regiunea Sud, respectiv, deține 16% din total garanții (14 garanții) emise pentru 5 raioane: Leova, Cimișlia, Ștefan-Vodă, Cahul, UTA Găgăuzia. Important este să menționăm că, cererile de garantare solicitate din Regiunea de Sud s-au majorat în număr cu 70% comparativ cu anii precedenți.

2.1.2 Consolidarea activității de garantare a creditelor ODIMM

În anul curent, ODIMM, în cadrul Proiectului “**Technical assistance for developing the SME Credit Guarantee Fund (SKGF)**”, susținut financiar de Ministerul German de Finanțe, a beneficiat de asistența Business Finance Consulting.

În urma implementării proiectului, ODIMM a fost asistat de „Business and Finance Consulting” în:

- elaborarea unui design nou pentru posterul FGC și a editat 100 de postere, care au fost distribuite la filialele băncilor comerciale partenere;
- stabilirea relațiilor de parteneriat cu BC ProCredit SA;
- organizarea a 2 runde de seminare cu colaboratorii băncilor partnere - 150 persoane prezente;
- organizarea a 3 seminare cu colaboratorii ODIMM privind identificarea punctelor forte și slabe ale FGC, a acțiunilor ce ar trebui întreprinse de ODIMM pentru a majora impactul FGC, îmbunătățirea procesului de activitate a FGC și consolidarea relațiilor de parteneriat cu băncile comerciale, managementul vânzărilor.
- coaching privind procedura de evaluare a cererilor de garantare a creditelor.

Întru îmbunătățirea capacităților profesionale ale colaboratorilor ODIMM responsabili de acordarea garanțiilor financiare la creditele IMM, ODIMM a beneficiat de **asistența expertului în Fonduri Europene de Garantare a Creditelor, în cadrul programului TAIEX.**

Asistența acordată a vizat prezentarea mecanismului de garantare a creditelor din Italia, a metodelor de îmbunătățire și dezvoltare a produselor de garantare, precum și eficientizarea procedurilor de lucru din cadrul FGC.

Astfel, în perioada 7-9 februarie, expertul italian dl. Salvatore VESCINA a oferit asistență în domeniul bunelor practici din alte țări europene, modalități de dezvoltare și promovare a instrumentelor de garantare, mijloace de optimizare a mecanismului de eliberare a garanțiilor, gestionare eficientă și îmbunătățirea procedurii de monitorizare a Fondului de Stat de Garantare a Creditelor.

La data de **17 decembrie curent**, ODIMM a înaintat membrilor **Consiliului de coordonare următoarele măsuri de îmbunătățire:**

- Consolidarea procesului de instruire și informare pentru antreprenori;
- Stabilirea unui comision flexibil, care să motiveze clienții să accepte garanții financiare, fiind micșorată presiunea financiară;
- Majorarea termenului de garantare și a sumei garanțiilor;
- Majorarea cotei de asigurare a creditelor cu garanția financiară;
- Excluderea plafonului sumei creditelor garantate de ODIMM (la moment 2 mil. lei);
- Diversificarea produselor de garantare a creditelor (pentru exportatori, pentru femei, pentru procurare de utilaj, pentru mijloace circulante etc.);
- Mediatizarea extensivă a FGC.

Urmare analizei efectuate și tuturor propunerilor parvenite, membrii Consiliului de Coordonare au acceptat următoarele măsuri de eficientizare a activității Fondului de Garantare a Creditelor:

1. Excluderea plafonului creditului de 2 mil. Lei;
2. Modificarea **produselor de garantare** după cum urmează:

Pentru întreprinderi nou-create:

- garanția - până la 70% din mărimea creditului;
- suma garanției - max. 500 mii lei;
- perioada de garantare - până la 5 ani;
- comision - 1,5% anual de la suma garanției.

Pentru întreprinderi active:

- garanția - până la 50% din mărimea creditului;
- suma garanției - max. 1 000 mii lei ;
- perioada de garantare - până la 5 ani;

- comision - 2% anual de la suma garanției.

Pentru întreprinderile orientate export:

- garanția - până la 50% din mărimea creditului;
- suma garanției - max. 2 000 mii lei;
- perioada de garantare - până la 5 ani;
- comision - 1,5% anual de la suma garanției.

Pentru tinerii antreprenori:

- garanția - până la 50% din mărimea creditului;
- suma garanției - max. 150 mii lei;
- perioada de garantare - până la 5 ani;
- comision - 1,5% anual de la suma garanției.

Pentru lucrătorii migranți:

- garanția - până la 50% din mărimea creditului;
- suma garanției - max. 200 mii lei;
- perioada de garantare - până la 5 ani;
- comision - 1,5% anual de la suma garanției.

** Comisionul de garantare se va micșora gradual, cu 0,5% în fiecare an.*

** În cazul efectuării plății în avans pentru toată perioada garantată, comisionul de garantare va constitui 1% din suma garantată.*

În concluzie, pe parcursul anului 2012 ODIMM a desfășurat un șir de activități menite să eficientizeze activitatea FGC, să îmbunătățească procedurile de garantare și, respectiv, să majoreze numărul băncilor partenere, ceea ce, în rezultat, va face mai atractive produsele FGC și va spori numărul de beneficiari de credite din sectorul IMM.

2.1.3 Promovarea și mediatizarea produselor Fondului de Garantare a Creditelor ODIMM

Pe parcursul anului curent ODIMM a desfășurat un șir de activități care au avut drept scop, pe de o parte, identificarea punctelor slabe ale FGC, care împiedică ca garanțiile financiare să devină instrument eficient de îmbunătățire a accesului la finanțare al IMM, iar pe de altă parte promovarea FGC atât în rândul antreprenorilor, cât și în rândul colaboratorilor bancari.

Astfel, sunt de menționat următoarele:

- Întru facilitarea accesului micilor antreprenori la resurse informaționale, coordonatorii ODIMM au acordat peste **250 consultații** la oficiu și la telefon referitor la produsele de garantare ODIMM, oferind, totodată, materiale informative.

- Concomitent, pe parcursul anului curent au fost editate 2000 pliante informative ale FGC, distribuite la Băncile comerciale partenere și antreprenori.
- Totodată, au fost elaborate 200 postere, plasate la Băncile comerciale partenere.
- ODIMM a elaborat I-a ediție a **Gazetei IMM-urilor**, dedicată în totalitate FGC și avantajelor acestuia atât pentru antreprenori, cât și pentru Bănci.
- Produsele de garantare sunt mediatizate la fiecare eveniment tematic la care participă colaboratorii ODIMM.
- De asemenea, întru promovarea FGC este actualizată în permanență informația plasată pe pagina web www.fgc.odimm.md, care descrie produsele FGC, condițiile de obținere a unei garanții, partenerii și istoriile de succes.
- La 24 mai curent colaboratorii ODIMM au participat la a IV-a ediție a **Forumului Moldo-German** în domeniul finanțării antreprenoriatului mic și mijlociu.

În cadrul Forumului au participat reprezentanți ai băncilor comerciale, instituții de micro-finanțare, companii de asigurare și leasing, cooperativelor de creditare, consultanților în sfera bancară, reprezentanții cercurilor științifice, mass-media.

Pe parcursul evenimentului, ODIMM de comun cu reprezentanții BFC, a organizat o expoziție, unde a prezentat produsele beneficiarilor Fondului de Garantare a Creditelor, precum și a distribuit materiale informaționale privind produsele de garantare, prezența ODIMM fiind cea mai înalt apreciată de vizitatori.

În cadrul acestui eveniment, a fost semnat contractul de colaborare cu Banca Comercială Română.

- ODIMM în colaborare cu Ministerul Economiei a organizat masa rotundă cu tematica **„Accesul IMM-urilor la finanțare”**, care a avut loc la 3 iulie curent. La eveniment au participat 90 de reprezentanți ai: Băncii Naționale a Moldovei, Ministerului Finanțelor, Comisiei Naționale a Pieței Financiare, instituțiilor financiare bancare și nebancare,

organizațiilor internaționale donatoare, asociațiilor non-guvernamentale, organizațiilor și mediul de afaceri autohton. Scopul evenimentului a fost identificarea soluțiilor viabile de finanțare a sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii și înaintarea propunerilor noi cu privire la îmbunătățirea sectorului antreprenorial .

- La 14 septembrie 2012, ODIMM a desfășurat **atelierul de lucru „Oportunități și dificultăți în finanțarea Întreprinderilor Mici și Mijlocii”**, care a avut drept scop promovarea mecanismelor eficiente de finanțare ale IMM-urilor, evaluarea impactului Fondurilor de Garantare a Creditelor, identificarea oportunităților și dificultăților în finanțarea IMM-urilor. La eveniment au participat cca. 80 de reprezentanți ai tuturor instituțiilor implicate în procesul de garantare și creditare.

2.2 Susținerea financiară a creării și extinderii IMM, în special în zona rurală

2.2.1 Implementarea Programului “PARE 1+1” Componentele „Finanțarea” și „Monitorizarea post-finanțare”

Cu referire la Componentele „Finanțare” și „Monitorizare post-finanțare”, în cadrul Componentei III „Finanțarea afacerilor”, antreprenorii au posibilitatea să beneficieze de un grant în sumă de până la 200 mii lei, în baza regulii „1+1”, care prevede că fiecare leu investit din remitențe va fi suplinit cu un leu din cadrul PARE.

În anul 2012, ODIMM a încheiat **69 contracte de finanțare nerambursabilă** cu antreprenori de pe întreg teritoriul republicii. Suma investițiilor planificate a fost în valoare de 40,7 mil. lei, în diverse domenii ale economiei naționale: industrie, agricultură, construcții, servicii etc.

Suma granturilor acceptate de Comitetul de Supraveghere constituie 12,6 mil. lei. Astfel, se planifică, ca ***fiecare leu alocat din „PARE 1+1” să atragă 3,23 lei investiții în economia națională.***

Un element cheie al Programului Pilot PARE 1+1 este **componenta de monitorizare și suportul post-finanțare**, inclusiv determinarea impactului proiectului asupra beneficiarilor /clienților, care trebuie să fie efectuată de către ODIMM pe parcursul unei perioade de **24 de luni**.

Aceasta poate fi efectuată prin colectarea datelor în baza rapoartelor prezentate de către beneficiarii Programului și efectuarea vizitelor de monitorizare și evaluare de către experții ODIMM.

Procedura de monitorizare și evaluare are două funcții. În primul rând, se asigură mecanismul prin care ODIMM monitorizează progresul companiei-beneficiar în comparație cu planul de afaceri inițial incluzând utilizarea finanțării primite, respectarea procedurilor de utilizare etc. În al doilea rând, se asigură baza pentru elaborarea unei programe suport în vederea fortificării oricăror puncte slabe existente sau potențiale în dezvoltarea afacerilor și /sau acordarea instruirii sau consultanței necesare pentru sporirea sau maximizarea potențialului de afaceri.

Un alt aspect al vizitelor este faptul că ele ne permit să evaluăm afacerile care au fost create cu suportul Programului PARE 1+1 din punctul de vedere al durabilității.

Este de menționat că, la finele anului 2012, ODIMM a efectuat **1 monitorizare a beneficiarilor „PARE 1+1”** (în cadrul discuției telefonice au fost interogați

administratorii celor **119 întreprinderi care au beneficiat de finanțare nerambursabilă**), fiind completată fișa de monitorizare a antreprenorilor:

- I. În cele **119 întreprinderi finanțate** sunt angajați **885** persoane dintre care **429 (48%)** sunt femei. În mediu, fiecare întreprindere beneficiară PARE 1+1 angajează 7 persoane, inclusiv 3-4 femei.
- II. Pe parcursul anului 2012 au fost create **262 locuri de muncă noi** dintre care **117 (44%) locuri pentru femei**.
- III. Din numărul total de angajați (885), **tinerii** dețin o pondere de **27% (239)**.
- IV. Din numărul total de locuri noi create în 2012 (262), angajați cu **vârsta mai mică de 30 ani au fost 31% (83)**.
- V. Cca 30% din beneficiarii PARE 1+1 au afirmat că, pe parcursul anului 2012, au majorat salariul angajaților, remunerarea lunară medie constituind cca 2400 lei.
- VI. Din cele 23 de întreprinderi care nu au efectuat investiția până în prezent, 17 au semnat contracte de finanțare nerambursabilă în anul 2012. Respectiv, cauza neutilizării integrale a resurselor financiare nerambursabile derivă din faptul că perioada acordată pentru efectuarea investiției este prea mică (cca 6 luni).

Analiza comparativă a indicatorilor PARE 1+1 pentru întreaga perioadă de implementare a Programului, sunt prezentați în tabelul ce urmează:

Nr. d/o	Indicatorii	2010-2011	2012	Total activitatea PARE 1+1
1.	Nr. consultațiilor acordate	2200	2700	4900
2.	Nr. cursurilor de instruire organizate	12	6	17
3.	Numărul persoanelor instruite	215	121	336
4.	Nr. accesări pagină PARE	10500	15897	26397
5.	Nr. solicitărilor de finanțare nerambursabilă	99	147	246
6.	Nr. contractelor încheiate	73	69	142
7.	Suma granturilor alocate	10,04 mil. lei	9,92 mil. lei	19,96 mil. lei
8.	Suma investițiilor efectuate	25,05 mil. lei	24,92 mil. lei	49,97 mil. lei

2.2.2 Finanțarea afacerilor tinerilor sociali vulnerabili din zonele rurale

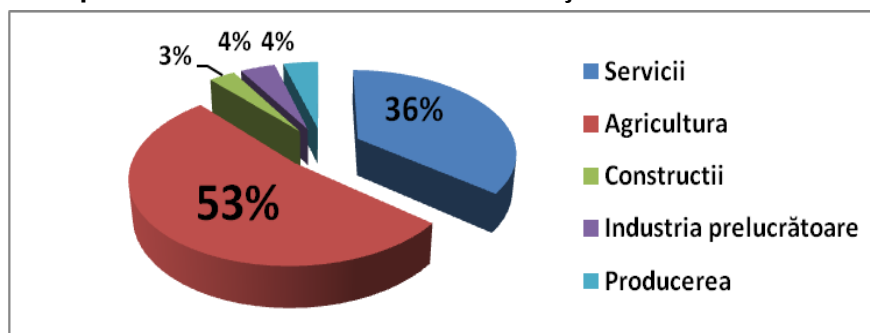
În cadrul Proiectului urmare *organizării cursurilor de instruire antreprenorială* pentru grupul țintă au fost acordate *granturi pentru lansarea și/sau dezvoltarea afacerilor*.

Din cei **544 tinerii din zonele rurale instruiți**, în special din familiile social - vulnerabile din 100 de localități, **129** de tineri beneficiari au depus **planuri de afaceri** privind inițierea sau extinderea propriei afaceri.

În scopul evaluării viabilității afacerilor propuse spre finanțare a participanților la instruire pentru acordarea **grantului de până la 2000 EURO**, în perioada anului 2012 au fost monitorizate pe întreg teritoriul RMu **124 de afaceri**, dintre care **95** au fost acceptate spre finanțare.

Analiza dosarelor aplicanților acceptați pentru finanțare denotă faptul, că tinerii vor iniția afaceri preponderent în domeniul agriculturii.

Repartizarea domeniilor de investiții în ramurile economiei.

2.1 Susținerea financiară a participării IMM la Expoziții și Târguri naționale

2.1.1 Susținerea participării agenților economici la Expoziții și târguri prin implementarea programului de subvenționare

În anul 2012 a fost lansat **Programul de stimulare a participării agenților economici la târguri și expoziții**. Scopul acestui Program este promovarea IMM-urilor pe piața locală și internațională prin intermediul activităților expoziționale organizate în Republica Moldova.

Grație acestui program întreprinderile micro și mici sunt susținute prin **rambursarea 50% din costul spațiului expozițional**. Suma maximală de subvenționare a întreprinderilor micro și mici, conform Regulamentului nu poate depăși mărimea de 2000 de lei.

De la demararea Programului, în anul 2012 au fost susținute **33 de întreprinderi și 1 meșter popular** în cadrul a 3 expoziții internaționale organizate de CIE „Moldexpo”. Suma totală care a fost rambursată expozanților a fost de 60 010,26 lei

3. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII DE SUPORT ÎN AFACERI

3.1 Consolidarea capacităților profesionale ale lucrătorilor APL

Pe parcursul trimestrului I al anului 2012 (26-29 martie și 2-5 aprilie curent), reprezentanții direcțiilor și serviciilor economice din cadrul Consiliilor raionale au beneficiat de **cursuri de instruire antreprenorială**, organizate de Ministerul Economiei, cu suportul tehnic și logistic al proiectului finanțat de UE **“Asistență Tehnică pentru Suportul Bugetar Sectorial - Stimularea Economică în Zonele Rurale (ESRA)”**.

Responsabilii pe problemele economice din consiliile raionale au obținut, în urma acestui training, cunoștințe ce țin de noțiunile și specificul activității IMM-urilor. Au fost identificate necesitățile agenților economici care activează în sector și posibilitatea acordării unui suport din partea autorităților publice locale.

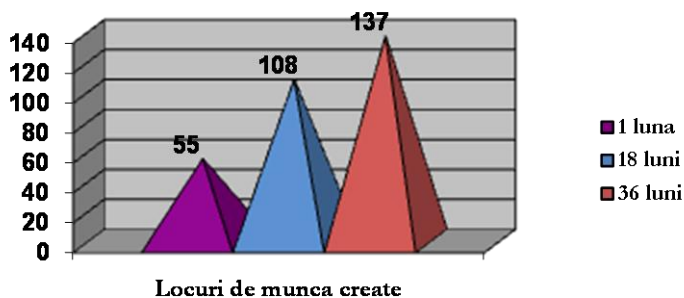
Cursul a fost susținut de experți internaționali ai proiectului, precum și de formatori locali din cadrul Ministerului Economiei (ME) și Organizației pentru Dezvoltare Sectorului IMM (ODIMM).

3.2 Coordonarea activității Incubatoarelor de Afaceri (IA) din Soroca, Leova și Ștefan Voda

Instituția Publică Incubator de Afaceri din Soroca (IP IAS)

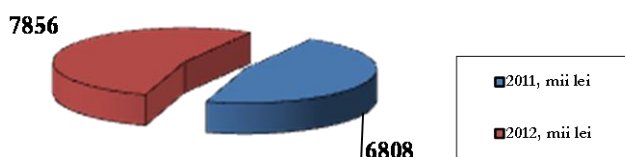
În scopul dezvoltării mediului de afaceri în r. Soroca, a fost lansat primul **Incubator de Afaceri**, fiind creat cu suportul proiectului „ENTRANSE 2 Your Business - Infrastructura de dezvoltare a antreprenoriatului și IMM-urilor în Republica Moldova”, finanțat de Guvernul Norvegiei și implementat de către Fundația SINTEF Tehnologie și Știință în parteneriat cu ODIMM și Consiliul Raional Soroca.

La finele anului 2012, s-a încheiat primul ciclu de incubare a IP IAS. Până la finele primei etape de

incubare s-au creat 137 locuri de muncă, ceea ce constituie cu 9,6% mai mult comparativ cu indicatorul planificat.

Pe parcursul anului 2012 companiile incubate în IP IAS au atins o cifră de afaceri în mărime de 7 856 mii lei, inclusiv sfera serviciilor - 3 352 mii lei, sfera de producere - 4 504 mii lei. Cifra de afaceri a companiilor incubate pe parcursul anului 2012, comparativ cu anul 2011 (6.808 mii lei) a crescut cu 15,4%.

În scopul dezvoltării abilităților antreprenoriale, în perioadă de referință, pentru rezidenții Incubatorului au fost organizate seminare de instruire cu tematicile: „Bazele marketingului partea III”; „Conformarea contribuabililor la modificările în actele legislative, privind activitatea antreprenorială în anul 2012”; Asistență tehnică acordată rezidenților de către managementul incubatorului în domeniul fiscal, juridic, accesarea surselor

financiare, organizarea procesului de producție, normarea muncii, cu participarea în mediu de 25 persoane fiecare curs de instruire.

De asemenea, IP IAS a găzduit câteva evenimente destinate dezvoltării și consolidării abilităților antreprenoriale a agenților economici locali, precum:

1. Implementarea proiectului "Abilitarea prin educația antreprenorială; Abilitați practice pentru femeile din aria rurală a raionului Soroca". Scopul acestui proiect este de a ridica nivelul de cunoștințe și abilități antreprenoriale a femeilor din satele raionului Soroca și de a crea micro-întreprinderi viabile în mediul rural;
2. Organizarea mesei rotunde în cadrul IP IAS cu tema: „Programul de atragere a remitențelor în economie „Pare 1+1” la 6 martie 2012, în cadrul întrunirii date au participat primarii comunelor și satelor din raionul Soroca;
3. Organizarea instruirii cu tema: ”Crearea clubului Soroptimist în Soroca - oportunități pentru dezvoltarea profesională a femeilor în viitorul apropiat”.
4. Organizarea vizitei de studiu a delegației regiunii Vinița și Ucraina compusă din președintele raedei de la Vinița d-l Serhei Tatuseac și reprezentanților CR Soroca.
5. Organizarea mesei rotunde cu femeile active din r. Soroca cu tema: ”Crearea clubului Soroptimist în Soroca - oportunități pentru dezvoltarea profesională a femeilor în viitorul apropiat”;
6. La sfârșitul lunii noiembrie IP „IAS” a fost vizitată de către reprezentanții grupului SINTEF, în cadrul căreia au fost prezentate succesele incubatorului, planurile de viitor cât și modul de asigurarea sustenabilității instituției.

Instituție Publică Incubatorul de Afaceri din Ștefan Vodă (IP IASV)

Pe data 12 aprilie 2012 a avut loc deschiderea oficială a **IP IASV**. Incubatorul deține o suprafață de 1800 metri pătrați și are posibilitate de a găzdui 19 companii de producere, prestatoare de servicii și de consultanță.

La finele anului 2012, IP IASV **găzduia 14 companii** dintre care aproximativ $1/2$ reprezintă întreprinderi start - up, restul fiind companii cu istorie de activitate scurtă, care au avut nevoie de susținerea pentru a-și dezvolta capacitățile antreprenoriale. Conform datelor statistice, din numărul total al întreprinderi incubate, **5** sunt fondate și/sau administrate de **femei**. Ca rezultat al incubării afacerilor, au fost create **60 locuri de muncă**, inclusiv 45% locuri destinate femeilor.

În perioada de referință, în cadrul IP IASV, a fost organizată **vizita de studiu** a 4 companii rezidente și a managerului IP IASV la Incubatorul de Afaceri din Soroca.

Totodată, grație colaborării în parteneriat a Consiliului raional Ștefan Vodă și Consiliul raional Leova, în 2012 a fost depusă Nota Conceptuală a proiectului „ÎMM - rile din regiunea Sud - factor al creșterii economice echilibrate și durabile” în cadrul celui de-al II-lea Apel de propuneri de proiecte, finanțate din FNDR.

Pentru rezidenții și potențialii beneficiari IASV au fost organizate **9 seminare**: „Legislația în vigoare și formele organizatorice juridice”, „Planificarea afacerii și întocmirea business planului” (2 seminare), „Evidența contabilă și rapoarte fiscale”, „Managementul financiar”, „Marketing Step-by-Step”, „Politica vânzărilor”, „Negocierea și administrarea creditelor” și „Managementul resurselor umane”.

Instituția Publică Incubatorul de Afaceri din Leova (IP IAL)

Pe data 04 octombrie 2012 a avut loc deschiderea oficială a **IP IAL**. Incubatorul deține o suprafață de 1 180 m² și are posibilitate de a găzdui 25 companii de producere, prestatoare de servicii și de consultanță.

Este de menționat că, concomitent cu executarea lucrărilor de reparație, s-a efectuat selectarea potențialilor rezidenți ai incubatorului prin selectarea ideilor viabile. Prin urmare, la finele anului 2012 în cadrul IAL au fost **incubate 20 companii**, care au creat **62 locuri de muncă**, dintre care 48,3% femei. Incubatorul este de **profil mixt** care oferă antreprenorilor cu idei și planuri de afaceri viabile spații de producere și de prestare serviciilor.

Pe parcursul anului 2012, în cadrul IP IAL au fost organizate 8 seminare de instruire atât pentru potențialii beneficiari, cât și pentru rezidenții Incubatorului, pe următoarele tematici: „Seminar introductiv”, „Legislația în vigoare și formele organizatorice juridice”, „Planificarea afacerii și întocmirea business planului”, „Evidența contabilă și rapoarte fiscale”, „Resursele umane și codul muncii”, „Managementul financiar”, „Marketing Step-by-Step” și „Negocierea și administrarea creditelor”.

3.1 Crearea a 3 Incubatoare de Afaceri

În perioadă de referință, au fost solicitate propunerile Autorităților Publice Locale privind interesul și disponibilitatea acestora de creare a unui **Incubator de afaceri** în teritoriul subordonat. În rezultatul analizei propunerilor înaintate, Ministerul Economiei a identificat 3 raioane, care au exprimat dorința și posibilitatea de a pune la dispoziție imobilul necesar și contribuția financiară pentru implementarea Proiectului.

În baza Hotărârii Colegiului Ministerului Economiei nr. 2 din 13 aprilie 2012 „Cu privire la dezvoltarea infrastructurii de suport în afaceri pentru întreprinderile mici și mijlocii” au fost aprobate localitățile de amplasare a Incubatoarelor de Afaceri: **Sîngerei, Rezina și Coșnița (r. Dubăsari).**

Astfel, au fost elaborate **3 studii de fezabilitate** și au fost efectuate lucrările de proiectare a clădirilor destinate amplasării Incubatoarelor de Afaceri, obținute toate documentele necesare pentru reparația a imobilelor.

Urmare desfășurării procedurii de achiziții publice, în scopul efectuării lucrărilor de reparația clădirii destinate amplasării Incubatoarelor de afaceri sus-menționate a fost contractate companiile de construcții.

La 23 noiembrie 2012 a fost dată în exploatare **Instituția Publică Incubatorul de Afaceri Rezina (IP IAR)**. Incubatorul deține o suprafață de 1 600 m² și are posibilitate de a găzdui 20 companii de producere, prestatoare de servicii și de consultanță.

La finele anului de raportare IP IAR a găzduit **16 companii** (noi create și cu o activitate scurtă), dintre care 6 sunt gestionate de către femei. Este de menționat că întreprinderile rezidente au creat **44 locuri de muncă, inclusiv 43% pentru femei.**

Lucrările de reparație a imobilelor pentru Incubatoarele de afaceri din **r. Dubăsari și Sîngerei** se află la etapă finală. De asemenea în vederea dezvoltării culturii antreprenoriale ale potențialilor rezidenți ai incubatoarelor de afaceri Sîngerei, Rezina și Coșnița (r. Dubăsari), au fost organizate **17 sesiuni de informare și instruire:**

- **IA Rezina** - 7 instruirii: „Seminar introductiv”, „Legislația în vigoare și formele organizatorice juridice”, „Planificarea afacerii și întocmirea business planului”, „Evidența contabilă și rapoarte fiscale”, „Marketing Step-by-Step”, „Managementul financiar” și „Negocierea și administrarea creditelor”.
- **IA Dubăsari** - 2 instruirii: „Seminar introductiv” și „Legislația în vigoare și formele organizatorice juridice”.
- **IA Sîngerei** - 8 instruirii: „Seminar introductiv”, „Planificarea afacerii și întocmirea business planului” (2 sesiuni), „Legislația în vigoare și formele organizatorice juridice”, „Evidența contabilă și rapoarte fiscale”, „Managementul financiar”, „Negocierea și administrarea creditelor” și „Marketing Step-by-Step”.

Ținem să menționăm că, dezvoltarea incubatoarelor de afaceri în raioanele menționate va contribui esențial la impulsivarea activității economice prin crearea de oportunități pentru noile idei de afaceri, astfel stopând exodul de persoane în alte țări.

3.2 Crearea Centrului Național de Excelență în Afaceri

În scopul identificării serviciilor prioritare care urmează a fi acordate de **Centrul Național de Excelență în Afaceri**, colaboratorii ODIMM au chestionat și elaborat analiză privind apelarea IMM la servicii de consultanță în afaceri, necesitățile și dorințele acestora pe anumite domenii. Analiza efectuată a remarcat faptul că:

- **39%** din total respondenți nu cunosc instituții ce oferă servicii de consultanță IMM-ilor;
- referitor la calitatea serviciilor prestate, **51%** au menționat nu au fost satisfăcuți din motivul superficialității și incompetenței prestatorilor;
- **75%** din respondenți ar solicita servicii privind activitatea economică externă;
- **37%** ar solicita asistență juridică și servicii privind accesul la finanțare;
- **31%** din respondenți - servicii privind Studiarea pieții.

Analiza întreagă o găsiți în Anexa V a Raportului.

În urma evaluării chestionarelor și efectuării vizetelor de studii în cadrul IMM din Republica Moldova, ODIMM, cu suportul expertului JICA, a **elaborat conceptul și mecanismul de lucru** a Centrului de Afaceri ODIMM.

Pe parcursul perioadei de referință, a fost identificat **spațiul** pentru crearea Centrului de Consultanță. Prin urmare, cu suportul Proiectului „Lead Your Way to Business”, a fost efectuată **renovarea și dotarea** acestuia cu mobilă și echipamentul necesar. De asemenea, în cadrul Centrului a fost creată **biblioteca** antreprenorului, în care potențialii antreprenori și agenții economici găsesc un **suport informațional** în diverse domenii (management, marketing, legislativ, diverse dicționare de profil, etc.

3.3 Menținerea activităților oferite de punctul de contact în cadrul Enterprise Europe Network (EEN)

Enterprise Europe Network (în continuare EEN) reprezintă o rețea europeană ce reunește peste 580 organizații de susținere a business-ului din 49 de țări și oferă următoarele **tipuri de servicii întreprinderilor mici și mijlocii**:

- identificarea partenerilor de afaceri și internaționalizare,
- transferul de tehnologii,
- accesul la fonduri europene,

- programe de finanțare a proiectelor de cercetare,
- informații privind reglementările și standardele UE,
- informații privind drepturile proprietății intelectuale.

Din septembrie 2012, ODIMM este partenerul **Enterprise Europe Network (în continuare EEN)** în Republica Moldova. Astfel în cadrul acestui parteneriat, ODIMM oferă servicii de informare, cooperare de afaceri, internaționalizare și feedback.

Centrul EEN are ca scop dezvoltarea capacităților de cercetare, inovare și spiritul de întreprinzător în rândul IMM-urilor prin constituirea parteneriatelor cu companii din străinătate, încurajarea cooperării tehnologice și organizarea evenimentelor de afaceri.

Pe parcursul anului 2012, **50 de întreprinderi** din Republica Moldova au primit consultații și asistență în vederea participării la programe de cercetare și aplicarea pentru proiecte de finanțare.

3.6 Implementarea Proiectului “Black Sea Network for Regional Development” (BlasNET)

ODIMM este unul din **partenerii proiectului "Rețeaua Mării Negre pentru Dezvoltare Regională" (BlasNET)** din cadrul Programului Operațional Comun de Cooperare în bazinul Mării Negre 2007-2013, finanțat prin Instrumentul European de Vecinătate și Parteneriat (ENPI) al Uniunii Europene.

Consortiul proiectului BlasNET este constituit din 5 parteneri, din cadrul a 5 regiuni a Bulgariei, Greciei, Republicii Moldova, României și Ucrainei, beneficiar fiind Agenția Regională pentru Antreprenoriat și Inovații din Varna (RAPIV).

Scopul BlasNET reprezintă sporirea dezvoltării economice sustenabile în țările partenere ale proiectului, îmbunătățirea competitivității IMM și performanțelor acestora pe piața internațională prin creșterea potențialului acestora și a relațiilor internaționale prin crearea rețelei de cooperare între ei.

Durata proiectului este de 24 luni.

Obiectivul principal al proiectului constă în crearea Rețelei pentru dezvoltare regională în bazinul Mării Negre, care va implica organizații pentru susținerea IMM-urilor.

În cadrul proiectului, a fost cercetat sectorul IMM-urilor din regiune, fiind elaborate **analize sectoriale în domeniile economice prioritare**, cum ar fi turismul, industria navală și TIC, în fiecare țară parteneră.

Totodată, au fost identificate cele mai bune practici în domeniile prioritare, organizațiile implementatoare ale cărora urmează să facă parte din Rețeaua instituțiilor de suport ale IMM-urilor din țările bazinului Mării Negre.

A fost creat web-site-ul proiectului www.blasnet.eu.

Una din activitățile de bază ale proiectului reprezintă Conferința Internațională “Practici de succes în susținerea IMM-urilor din regiunea Bazinului Mării Negre”. Evenimentul a avut loc la data de 28 noiembrie 2012.

Obiectivul conferinței a reprezentat sporirea accesului la informații privind mediul de afaceri din țările bazinului Mării Negre, precum și a disemina cele mai bune practici din domeniul turismului, TIC și maritim din Grecia, Bulgaria, România, Ucraina, Italia, Republica Moldova.

Concomitent, au fost elucidate rezultatele studiilor de fezabilitate elaborate de partenerii proiectului privind necesitățile IMM-urilor în domeniul serviciilor de suport în afaceri. Documentul identifică problemele și nevoile specifice ale grupurilor țintă din fiecare țară din regiune.

Seminarul a oferit ocazia de a găsi, prin intermediul colaborării, a schimbului de experiență și a efortului colectiv al participanților, soluții pentru sporirea capacităților sectorului IMM-urilor și de a stimula antreprenorialul în țările partenere.

4 PROMOVAREA DIALOGULUI PUBLIC-PRIVAT

4.1 Efectuarea analizei politicilor în domeniul dezvoltării sectorului IMM în cooperare cu OECD și Ministerul Economiei

Pe parcursul perioadei de raportare, ODIMM, în parteneriat cu Ministerul Economie și Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD), a continuat implementarea „**Proiectului multianual de susținere a politicilor pentru IMM în RM**”. În perioada de referință, în baza studiului “Încurajând Dezvoltarea Sectorului IMM” și a expertizei oferite de către OECD a fost elaborată **Strategia de Dezvoltare a Întreprinderilor Mici și Mijlocii pentru anii 2012-2020** și Planul de Acțiuni 2012 - 2014.

De menționat că, în procesul de elaborare a Strategiei a fost organizată, în data de 24 februarie 2012, **masa rotundă „Elaborarea Strategiei de susținere a dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2012-2020”** cu participarea experților OECD și a 50 de reprezentanți ai actorilor importanți în elaborarea documentelor de politici și în dezvoltarea mediului de afaceri din Republica Moldova. În rezultatul evenimentului dat au fost colectate un șir de recomandări de la actorii locali, care au fost introduse în varianta preliminară a strategiei.

Procesul de finalizare a Strategie a fost marcat de organizarea în perioada 23 - 27 aprilie 2012 unei serii de întruniri și sesiuni de lucru, cu participarea unui cerc mai larg de actori

în domeniul elaborării de politici și cu rol în dezvoltarea antreprenorială. Drept rezultat au fost puse în discuție aspectele cheie ale strategiei și, către finalul sesiunilor, a fost finalizată Strategia de susținere a dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2012-2020. Amintim că Strategia a fost aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 685 din 13.09.2012.

Este de menționat că în octombrie 2012 au fost **propușe activitățile pentru următoarea perioadă de implementare a proiectului:**

- Un studiu al infrastructurii de suport în afaceri ce va analiza infrastructura de suport în afaceri și serviciile prestate de către actorii din domeniu. Elemente cheie în elaborarea studiului se va interacționa și chestiona un șir de reprezentanți ai instituțiilor/organizațiilor de suport în afaceri, precum și a întreprinderilor propriu-zise, pentru a se trasa direcții cheie pentru dezvoltarea infrastructurii în afaceri și a serviciilor prestate. În baza analizei vor fi elaborate un șir de propuneri pentru Guvernul Republicii Moldova.
- Un studiu al accesibilității resurselor financiare pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM), ce va avea drept scop analiza experienței și obstacolelor IMM privind accesarea finanțării externe de la instituții financiare, a obstacolele principale și a posibilelor intervenții. Elementele cheie în elaborarea studiului dat îl reprezintă interacțiunile și chestionările reprezentanților instituțiilor / organizațiilor de finanțare, precum și a întreprinderilor propriu-zise, pentru a trasa direcțiile cheie de dezvoltare.

În urma studiilor vor fi propuse un număr de recomandări de politici și elaborate propuneri de acțiuni de intervenție.

4.2 Menținerea procesului de comunicare cu mediul de afaceri

Întru informarea agenților economici cu privire la **noile proiecte și alte informații utile**, ODIMM elaborează anual un set de ***pliante, broșuri și ghiduri antreprenoriale***.

De asemenea, întru promovarea ***bunelor practici*** și rezultatele obținute, colaboratorii Organizației și beneficiarii Programelor de Stat implementate de ODIMM, au participat la diverse **emisiuni TV și radio**, precum: „Deșteptarea”, Jurnal TV; „Banii tăi”, Publika TV; „Accent economic”, Moldova 1; Știri, Prime TV, Noroc TV; Aici TV etc.

Totodată, informații cu privire la proiectele implementate de ODIMM au fost relatate în presa scrisă de profil: „Ziarul Timpul”, „Ziarul de Gardă”, „Adevărul”, „Kommersant”, „Economicoe Obozrenie”, și „Moldova Suverană”.

În vederea informării mediului de afaceri despre **Fondul de Garantare a Creditelor**, a fost realizat Buletinul informativ „**Gazeta IMM-urilor**”, ediția I fiind dedicată activității FGC.

Pe parcursul lunilor ianuarie - decembrie 2012, ODIMM a continuat să ofere **consultații și asistență gratuită**, prin intermediul INFOnline, la oficiu și în cadrul evenimentelor tematice. Astfel, au fost acordate peste **7000 consultații** privind oportunitățile de lansare și dezvoltare a activității antreprenoriale în Republica Moldova.

În anul 2012 a fost îmbunătățită pagina web ODIMM www.odimm.md, care dispune de mai multe oportunități tehnice de plasare a informației. De asemenea, la finele anului pagina web a fost tradusă în **2 limbi: engleză și rusă** și urmează să fie plasată informația respectivă pe site. În perioada de referință, pagina web a Organizației a fost accesată de aproximativ **19 mii vizitatori unici**, din țările: Moldova, Italia, Romania, Statele Unite ale Americii, Rusia, Ucraina, Germania, Grecia și Franța.

În contextul familiarizării agenților economici și reprezentanții APL cu **oportunitățile** de creare și dezvoltarea a unei afaceri, promovarea exportului și atragerea investițiilor, dezvoltarea regională, utilizarea eficientă a patrimoniului public și dezvoltarea parteneriatului public-privat la nivel local și eficientizarea sistemului energetic, pe parcursul anului au fost desfășurate **6 seminare regionale** în raioanele: Ocnița, Dondușeni, Ungheni, Anenii Noi, Strășeni și Orhei.

La sesiunile sus-menționate au participat reprezentanți ai Organizației pentru Dezvoltarea Sectorului IMM, Organizației de promovare a exportului, Agenției Proprietății Publice, Agenției pentru Eficiență Energetică și Ministerului Economiei.

Concomitent, în vederea menținerii dialogului cu mediul de afaceri, ODIMM a organizat mai multe **evenimente**:

A. În cadrul Forumului „Fabricat în Moldova”, ODIMM a organizat **Conferința cu genericul „ÎMPREUNĂ CREĂM VIITORUL ACASĂ!”**, la care au participat în jur 85 de persoane: beneficiari ai finanțării nerambursabile „PARE 1+1”, participanții la cursurile de instruire antreprenorială, doritori de a se înscrie la concursul de business-planuri, reprezentanți ai instituțiilor de stat, organizațiilor donatoare, ambasadelor, mass-media.

În cadrul Conferinței au fost prezentate rezultatele Programului, impactul acestuia asupra dezvoltării regionale, prezentarea istoriilor de succes de către beneficiari.

Concomitent, a fost organizată o mini-expoziție a produselor, create cu suportul Programului „PARE 1+1” și un stand cu fotografii ale beneficiarilor care prestează servicii.

B. În data de 3 iulie 2012, ODIMM a organizat **masa rotundă „Accesul IMM-urilor la finanțare”**, care a avut drept scop evidențierea posibilităților de finanțare a sectorului IMM, noi instrumente financiare, precum și identificarea soluțiilor pentru îmbunătățirea accesului la finanțare a sectorului. La eveniment au participat cca. 70 persoane, inclusiv

reprezentanți ai Băncii Naționale a Moldovei, Ministerului Finanțelor, Comisiei Naționale a Pieței Financiare, instituțiilor financiare bancare și nebancare, organizațiilor internaționale donatoare, asociațiilor non-guvernamentale, organizațiilor și instituțiilor aferente.

C. La 14 septembrie 2012, ODIMM a organizat desfășurarea **atelierului de lucru „Oportunități și dificultăți în finanțarea Întreprinderilor Mici și Mijlocii”**, care a avut drept scop promovarea mecanismelor eficiente de finanțare ale IMM-urilor, evaluarea impactului Fondurilor de Garantare a Creditelor, identificarea oportunităților și dificultăților în finanțarea IMM-urilor. La eveniment au participat cca. 80 de reprezentanți ai tuturor instituțiilor implicate în procesul de garantare și creditare.

Întru informarea IMM și potențialilor antreprenori privind oportunitățile de lansare și dezvoltare a afacerii proprii în Republica Moldova, ODIMM a participat la Forumul interregional Moldo - Român, care s-a desfășurat în or. Bălți, la data de 28-29 martie 2012. La lucrările Forumului s-au întrunit peste 200 de persoane, oameni de afaceri din Romania și Republica Moldova, reprezentanți ai Ministerelor, Agențiilor de Dezvoltare Regională din Republica Moldova și Agenției pentru Dezvoltare Regională Vest din Romania, Ambasadori și reprezentanți ai ONG-urilor. ODIMM a participat și cu un stand expozițional la lucrările expoziției, organizate în cadrul Forumului, unde a consultat peste 50 de persoane despre programele și proiectele implementate la momentul actual.

D. În data de 17 octombrie 2012, colaboratorii ODIMM împreună cu reprezentanții **Fondului Român de Contragarantare (FRC)**, au participat la masa rotundă, care a avut drept scop preluarea bunelor practici privind instrumentele de finanțare și stabilirea unei posibile relații de parteneriat cu societatea română.

4.3 Organizarea Conferinței Internaționale a IMM 2012

La 16 octombrie curent, a fost organizată Conferința Internațională a întreprinderilor Mici și Mijlocii cu genericul **„Sectorul IMM → Moldova 2020”**, desfășurată în cadrul **„Săptămânii Europene a întreprinderilor Mici și Mijlocii”**.

Organizatori ai conferinței au fost Ministerul Economiei a Republicii Moldova și Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii.

Obiectivul general al Conferinței a fost sporirea accesului la informații privind dezvoltarea unui mediu de afaceri competitive, bazat pe cunoștințe.

La eveniment au **participat 261 persoane**, reprezentanți ai mediului de afaceri, ai autorităților publice centrale și locale, organizațiilor de stat, private și ne-guvernamentale și a altor instituții, care activează în domeniul susținerii dezvoltării IMM-urilor.

În cadrul Conferinței de lucru s-au organizat 3 paneele, cu următoarele tematici.

- *Antreprenoriatul feminin în Republica Moldova.*
- *Competență pentru competitivitate.*
- *Infrastructura de suport în afaceri.*

La panelul „**Antreprenoriatul feminin în Republica Moldova**”, au participat în jur de 50 de participante, care au discutat despre problematica implicării femeii în afaceri, despre dezvoltarea politicilor specifice pentru susținerea femeilor în crearea și dezvoltarea IMM-urilor, despre crearea rețelelor și elaborarea programelor de mentorat pentru a încuraja femeile să demareze afaceri noi. Tot în cadrul panelului de lucru au fost prezente câteva exemple de succes a femeilor antreprenoare, care au povestit istoria lor de inițiere și gestionare a unei afaceri.

Acest Panel s-a finisat cu un set de **concluzii și recomandări** din partea participantelor și anume:

- Lansarea și dezvoltarea liniilor de credit cu dobândă subvențională pentru femeile antreprenoare;
- Elaborarea Programelor speciale de finanțare a femeilor cu abordare integratoare;
- Îmbunătățirea și Sporirea accesului la informații (crearea ghișeelor unice);
- Acordarea sprijinului organizațiilor și asociațiilor de femei la nivel național, și integrarea acestora în rețelele europene și globale;
- Sporirea Investițiilor Donatorilor în Abilitarea Economică a Femeilor;
- Crearea rețelelor și elaborarea programelor de mentorat pentru a încuraja femeile să demareze afaceri noi;
- Acordarea gratuită a serviciilor de consultanță pentru IMM-urile gestionate de femei; etc.

În cadrul panelului „**Competență pentru competitivitate**” s-a discutat despre importanța competenței în afaceri, precum și impactul colaborării dintre sectorul public și cel privat pentru a pregăti cadre pentru un antreprenoriat competitiv. La panel au participat 50 de persoane, care au venit cu **propuneri** și anume:

- Crearea unei Agende naționale pentru Dezvoltarea Competențelor;
- Examinarea oportunității creării Fondului Național pentru Dezvoltarea Competențelor pentru mobilizarea resurselor;
- Negocierea cu partenerii de dezvoltare pentru participare în proiectul internațional ”STEP SKILLS” în vederea evaluării profilului competențelor forței de muncă, etc.

Panelul „**Infrastructura de suport în afaceri**”: La acest panel au participat aproximativ 80 de persoane, care au discutat despre Infrastructura de Suport în Afaceri existentă în RM (zone economice libere, parcuri industriale, incubatoare de afaceri, BSP, Asociațiile de business,etc). De asemenea, s-au adus exemple reale ale infrastructurii de suport în afaceri din alte țări. La finalul panelului participanții au înaintat **propuneri de îmbunătățire** și anume:

- Susținerea în continuare de către stat a Programelor PNAET, PARE 1+1, FGC, etc.

- Crearea parteneriatelor publice - private;
- Fortificarea cadrului legal a Incubatoarelor de Afaceri, etc.

La finele programului au fost expuse concluzii privind crearea mediului favorabil de afaceri prin aplicarea eficientă a instrumentelor de finanțare și garantare, lansarea proiectelor cu eficiență energetică, utilizarea tehnologiilor computerizate de evidență și monitoring, precum și dezvoltarea infrastructurii de suport în afaceri.

Paralel cu desfășurarea Conferinței, a avut loc o **expoziție** cu participarea proiectelor, companiilor și organizațiilor de susținere a sectorului IMM. La expoziție au participat: „Moldauditing” SRL, AGEPI, Orange, UN WOMEN, BC „Victoriabank”, ANOFM, UNIBANK, ODIMM, BC „Moldova Agroindbank”, Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova, Proiectul Business Advisory Service, BERD.

4.4 Desfășurarea concursului "Cel mai bun antreprenor"

În contextul Conferinței Internaționale a întreprinderilor mici și mijlocii, a fost desfășurat Concursul republican **„Cel mai bun antreprenor din sectorul IMM”**, la care au participat 212 persoane. În rezultat a fost organizată ceremonia oficială de decernare a câștigătorilor Concursului. Au fost acordate 20 premii și cadouri din partea sponsorilor.

4.5 Menținerea platformei de dialog public privat de pe www.businessportal.md

Întru informarea agenților economici și menținerea unui dialog public privat, ODIMM administrează cel mai mare portal pentru sectorul IMM www.businessportal.md.

Pe parcursul perioadei de referință, Portalul a fost vizitat de peste **13 mii de vizitatori**. Pe acest portal au fost plasate **40 articole** în domeniul economic. De asemenea, pe acest portal întreprinderile își pot plasa gratuit datele personale pentru găsirea de parteneri sau comercializarea produselor. **Top 10 țări după numărul de accesări** se includ: Moldova, Italia, Romania, Statele Unite ale Americii, Franța, Ucraina, Grecia.

Portalul de tip „one-stop-window” oferă vizitatorilor posibilitatea de a adresa întrebări concrete referitor la afacerea lor și de a primi răspunsuri de la profesioniști în domeniu, în cadrul platformei - Dialog Public Privat;

5 ALTE ACTIVITĂȚI

5.1 Fundraising și Relații Externe

În scopul creșterii capacității IMM de a face față presiunilor concurențiale pe piața internă și externă ODIMM, pe parcursul anului 2012 a elaborat un șir de proiecte de dezvoltare antreprenorială, care au fost depuse în cadrul mai multor licitații de proiecte cu finanțare externă. Astfel pot fi menționate următoarele **proiecte și programe de promovare și dezvoltare a sectorului IMM din RM:**

1. În cadrul licitației de proiecte în cadrul programului de **Asistență Oficială pentru Dezvoltare (AOD)** oferit de către Guvernul României în anul 2012, ODIMM a depus, în calitate de aplicant, următoarele proiecte:

1.1 Proiectul „**Stimularea dezvoltării clusterelor ca mecanisme de sporire a creșterii economice în Republica Moldova**” are drept scop creșterea gradului de cooperare între IMM-urile din sectoarele textil, ICT și al industriei agro-alimentare, prin crearea de rețele inovative nucleu al unor viitoare cluster, prin cooperarea activă cu partenerul din România. Activitățile principale ale acestui proiect sunt: Analiza problemelor din sectoarele textil, ICT, agricultură și industria alimentară; Dezvoltarea capacităților organizațiilor de resort; Acordarea asistenței în afaceri IMM-urilor; Generarea de cluster prin crearea legăturilor între companii.

1.2 Proiectul „**Sprijin pentru consolidarea capacității instituționale a ODIMM în vederea elaborării Cartei Albe a IMM-urilor**” presupune consolidarea capacității instituționale a ODIMM în vederea realizării în premieră a analizei aprofundate a IMM-urilor din Republica Moldova, în contextul europenizării IMM-urilor autohtone. Acest proiect presupune o colaborare strânsă cu partenerul român (Consiliului Național al Întreprinderilor Private Mici și Mijlocii din România (CNIPMMR) prin implementarea următoarelor activități: Transfer de cunoștințe (know-how) prin intermediul vizitelor de studiu, organizarea training-urilor și transferului de know-how către experții moldoveni, efectuate în România și Republica Moldova; Elaborarea metodologiei de colectare și procesare a informației; Elaborarea „Cartei Albe a IMM-urilor din Republica Moldova”.

1.3 Proiectul „**Women towards empowerment**” este creat special pentru a ajuta femeile antreprenoare în luarea deciziilor, creșterea încrederii în afaceri, creșterea cunoștințelor referitoare la diferite chestiuni legate de business, precum și susținerea împărtășirii istoriilor de succes cu alți potențiali antreprenori sau start-up-uri, precum și îmbunătățirea colaborării dintre ele. Acest proiect de tip oglindă se va concentra pe trei activități cheie: 1) instruire în domenii ce țin de gestiunea timpului, gestiunea echipei, crearea unui plan de afaceri etc.; Discuții și tabără de schimb de experiențe; Elaborarea și diseminarea istoriilor de succes a femeilor-antreprenoare.

2. În cadrul **Programului Operațional Comun Romania - Ucraina - Republica Moldova 2007-2013** al Uniunii Europene, ODIMM elaborat și propus în parteneriat cu organizații din România următoarele note conceptuale (în calitate de aplicant):

2.1 Proiectul **“Developing SME infrastructure, capacities and tools for improving their competitiveness”** prevede îmbunătățirea competitivității IMM-urilor din regiunea trans-frontalieră (România - Ucraina - Republica Moldova) prin crearea și dezvoltarea unei infrastructuri de suport în afaceri și a altor instrumente electronice menite să crească nivelul/ capacitățile de inovare a IMM-urilor și să susțină dezvoltare IMM-urilor. Activitățile de bază ale proiectului sunt: dezvoltarea instrumentelor digitale pentru creșterea capacității IMM-urilor pentru inovare, analiză și dezvoltare a activităților comune; instruirea antreprenorilor în ceea ce ține de oportunitățile și utilizarea instrumentelor electronice/ digitale pentru dezvoltarea afacerii; crearea și dezvoltarea unui sistem de incubare a afacerilor, prin intermediul rețelei electronice; crearea și dezvoltarea unei platforme electronice - cluster electronic, pentru IMM-urile din zona trans-frontalieră; dezvoltarea altor servicii electronice de asistență a IMM-urilor.

2.2 Proiectul **„Business Women on WEB 2.0”** are drept scop promovarea cooperării în cadrul regiunii trans-frontaliere România - Ucraina - Republica Moldova pentru a încuraja implicarea femeilor în viața economico-socială a regiunii, prin utilizarea facilităților oferite de Web 2.0. Pentru atingerea scopului dat, proiectul își propune câteva activități de bază: Organizarea unui forum trans-frontalier; Crearea unei rețele de suport a femeilor antreprenoare prin intermediul Web 2.0.; Crearea unui centru de afaceri pentru susținerea femeilor antreprenoare trans-frontalier cu 3 puncte de contact; Identificarea și diseminarea bunelor practici a femeilor în afaceri, precum și organizarea unor evenimente de tip „matchmaking”; Activități de instruire și informare a femeilor antreprenoare sau a potențialelor antreprenoare în ceea ce ține de utilizarea sau dezvoltarea abilităților de a utiliza TIC și Web 2.0.; Crearea unei reviste „Revista trans-frontalieră a femeilor în afaceri”.

3. Totodată, ODIMM participă în calitate de partener principal la 5 cereri de finanțare nerambursabilă, depuse în cadrul celei de-a doua licitației de proiecte al **Programului Operațional Comun Romania - Ucraina - Republica Moldova pentru anii 2007-2013**:

3.1 Proiectul **„Intergenerational Solidarity”** are scopul de a promova interacțiunea în zona trans-frontalieră prin promovarea activităților și inițiativelor de facilitare a schimbului de experiențe dintre generații a abilităților și cunoștințelor din domeniul meșteșugăritului. Proiectul este organizat în 4 grupe principale de activități: Analiza cadrului de politici existent în domeniul meșteșugăritului și a sistemului de învățământ în domeniul dat; Crearea unei curricule de învățământ în domeniul meșteșugăritului, precum și desfășurarea unor instruiți - pilot; Organizarea unui șir de ateliere de lucru pentru facilitarea transmiterii de cunoștințe la generațiile mai tinere de la bătrâni sau versați; Crearea unei platforme unice de promovare a

meșteșugăritului și a companiilor din acest sector. Proiectul a fost depus în 2012. (Prioritatea 3)

3.2 Proiectul **„Preparing for labour market in cross border area”** își propune să îmbunătățească cooperarea dintre școlile din regiunea trans-frontalieră România - Ucraina - Republica Moldova întru dezvoltarea abilităților antreprenoriale a tinerilor, înainte de absolvirea instituțiilor de învățământ pre-universitar (liceal), cu perspectiva de integrare de succes a acestora pe piața muncii. Activitățile de bază ale proiectului sunt: Cercetarea tendințelor și a viziunilor tinerilor de integrare pe piața muncii și inițiere a unei afaceri; Activități de suport în alegerea, dezvoltarea carierei și a găsirii unui post de muncă (instruiri, simulări, consultații, diseminare de bune practici, schimb de experiențe); Activități de dezvoltare a abilităților antreprenoriale - încurajarea creării unor firme de exercițiu, schimburi de experiențe, întâlniri cu persoane de afaceri, instruiri. Proiectul a fost depus în 2012. (Prioritatea 3)

3.3 Proiectul **„Promoting a More Competitive Border Economy Through Small and Medium Enterprise (SME) Development and Facilitating Cross-Border Commerce between Iasi, the Republic of Moldova and Chernivetska Region”** are ca obiectiv susținerea dezvoltării IMM-urilor prin crearea noilor afaceri și limitarea proceselor de migrație. Astfel proiectul are planificate următoarele activități: Crearea abilităților angajaților Incubatoarelor de Afaceri, Dezvoltarea abilităților instituțiilor de suport în afaceri, asociațiilor de business și administrațiilor publice locale în ceea ce ține de utilizarea strategiilor de dezvoltare; Dezvoltarea și implementarea unor cursuri ‘crash course’ pentru studenți; Instruiri în inițierea și dezvoltarea unei afaceri pentru migranți și migranții re-întorși acasă, tineri și femei; Instruiri pentru managerii de afaceri existente; crearea unei scheme de micro - grantare pentru ideile de proiecte din Republica Moldova și Ucraina (Chernivetska); Dezvoltarea capacităților a Camerei de Comerț Române pentru a o dezvolta drept Centru Regional de Informare în Afaceri (CRIA), crearea unei baze de date și a unui portal antreprenorial; Vizite de studiu și schimburi de experiențe; Organizarea târgurilor în zonele proiectului. Proiectul a fost depus în 2012. (Prioritatea 1)

3.4 Proiectul **„INTCOM - International Commerce”** are ca obiectiv principal susținerea dezvoltării IMM-urilor prin crearea noilor afaceri și limitarea proceselor de migrațiune, pe care își propune să-l implementeze prin intermediul următoarelor activități: Crearea unui portal electronic multe-lingual pentru informarea în afaceri; Organizarea unor conferințe de afaceri trans-frontaliere; Crearea unei baze de date comune de afaceri; Crearea unor instrumente și ghiduri de organizarea a conferințelor și instruirilor on-line; Facilitarea cooperării transfrontaliere. Proiectul a fost depus în 2012. (Prioritatea 1)

3.5 Proiectul **„CEMP - Centre for Excellence in Management of Projects”** este un proiect care are drept obiective facilitarea investițiilor străine, susținerea dezvoltării IMM-urilor prin crearea noilor afaceri și limitarea proceselor de migrațiune

în regiunea trans-frontalieră România - Ucraina - Republica Moldova. Activitățile de bază ale proiectului sunt: Crearea și administrarea unui centru on-line de excelență în gestiunea proiectelor de afaceri; realizarea a 3 întâlniri trans-frontaliere și a altor evenimente în aria de program; organizarea unor sesiuni de instruire privind gestiunea proiectelor de gestiune în afaceri. Proiectul a fost depus în 2012. (Prioritatea 1)

3.6 Proiectul „**Business Development Instruments for SMEs from the Moldavian and Romanian Cross-Border Area**” își propune să contribuie la îmbunătățirea activității întreprinderilor și a mediului de faceri din regiunea transfrontalieră: Republica Moldova și Romania, prin consolidarea cooperării transfrontaliere. Pentru a atinge scopul propus, în cadrul proiectului, se vor implementa următoarele activități cheie: Elaborarea metodologiei și diagnosticarea întreprinderilor producătoare din zonă (1000 IMM-uri); Crearea unui catalog interactiv on-line privind gama de produse oferite de întreprinderile din zona transfrontalieră); Elaborarea ghidului referitor la sursele de finanțare a afacerilor; Organizarea evenimentelor promoționale pentru întreprinderi, de tip Expoziții și Forum; Crearea a 3 centre de consultanță în afaceri. Proiectul a fost depus în 2012.(Prioritatea 1)

3.7 Proiectul „**Agribusiness Cluster Development Agency (ABCDe)**” are drept obiectiv principal să contribuie la dezvoltarea sustenabilă, creșterea competitivității și atractivității din punct de vedere investițional a sectorului agricol din regiunilor transfrontaliere. Pentru a atinge obiectivul propus, în cadrul proiectului se vor: încurajare schimburile de bune practici, instruirea specialiștilor ce vor contribui la crearea și dezvoltarea cluster-ilor agricole transfrontaliere; crearea unei agenții de dezvoltare a cluster-ilor din agricultură; identificarea potențialului agricol în regiunea Odessa și cea transfrontalieră, dezvoltarea conceptului de afacere agricolă „verde”. Proiectul a fost depus în 2012. (Priorit. 1)

4. În cadrul **Programului Tematic al Uniunii Europene de Cooperare cu Țările din Lumea a Treia în Domeniul Migrației și Azil**, ODIMM participă în aplicant la următorul proiect:

Proiectul „**Making Migration Work for Development**” are drept obiectiv principal îmbunătățirea capitalului uman în Republica Moldova prin maximizarea efectelor pozitive ale migrației asupra dezvoltării socio-economice. Atingerea acestui obiectiv va fi posibil prin implementarea următoarelor activități: Organizarea meselor rotunde pentru reprezentanții infrastructurii de suport în afaceri (naționale și locale); Elaborarea curiculei și desfășurarea cursurilor de instruire pentru colaboratorii instituțiilor de micro-finanțare și a celor de economii și împrumut din Moldova, precum și pentru migranții ce doresc se întoarce și deschidă afacere acasă (în țara de origine); Oferirea expertizei internaționale în scopul testării și dezvoltării migrației circulare, precum și întru testarea mecanismului de intermediere a posturilor vacante; Organizarea întâlnirilor dintre instituțiile publice și private din țările de origine și cele de destinație; Susținerea angajării temporare a absolvenților și

oamenilor de știință din Moldova; oferirea granturilor pentru deschiderea companiilor bazate pe inovație; Oferirea expertizei internaționale Guvernului RM întru gestiunea eficientă a migrației (Activităților organizate de diasporă); oferirea istoriilor de succes organizațiilor ale diasporei; Instruirea Guvernului în ceea ce ține de gestiunea diasporei și a activităților acestora. Proiectul a fost depus în iunie 2012. (Lot 2: The Est / Eastern Europe and Central Asia).

5. De asemenea, tot în cadrul **Strategiei Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării**, ODIMM și-a exprimat dorința de a înainta 4 idei de proiecte (Prioritatea 8: sporirea competitivității întreprinderilor):

5.1 Proiectul „**Business Incubator Network: Binet**” ce ar contribui la dezvoltarea unei economii productive și eficiente în Regiunea Dunăreană, prin promovarea și dezvoltarea incubatoarelor de afaceri, ca instrumente de suport și susținere a IMM-urilor și prin creșterea gradului de cooperare și competitivitate a afacerilor din regiune.

5.2 Proiectul „**Better services for better business**” își propune să susțină, îmbunătățească nivelul de cunoștință și competențele instituțiilor de suport în afaceri, prin dezvoltarea culturii antreprenoriale și prin susținerea creării noilor IMM-uri, în special de către tineri, femei și populația rurală.

5.3 Proiectul „**Program on Attracting of Remittances in Economy “PARE 1+1”**” are ca obiectiv mobilizarea resurselor financiare transferate de către lucrătorii migranți, întru deschiderea noilor afaceri, crearea noilor locuri de muncă și mărirea sumei remitențelor investite în economia națională.

5.4 Proiectul „**Women to Business - W2B**” are ca obiectiv abilitare economică a femeilor prin promovarea implicării acestora în activități antreprenoriale și în funcții cu rol decizional.

6. În cadrul programului TEMPUS al Uniunii Europene de suport a modernizării sistemului educațional superior, ODIMM a participat în calitate de partener în cadrul proiectului destinat Dezvoltării învățământului superior și a societății în ansamblu. Acest proiect are drept scop îmbunătățirea colaborării dintre instituțiile de învățământ superior și piața muncii, inclusiv prin promovarea antreprenoriatului și a activităților de susținere a IMM-urilor; precum și întru consolidarea rolului instituțiilor de învățământ și organizațiilor de suport în elaborarea programelor de învățare continuă „life-long learning”. Proiectul a fost depus în Februarie 2012.
7. În cadrul apelului de propuneri a **Instrumentului European pentru Democrație și drepturile Omului (EIDHR)** oferit de către Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, ODIMM a depus, în calitate de aplicant următorului proiect: „**Empowerment**

of **Moldovan Organizations for development of advocacy practices**". Acest proiect are drept scop îmbunătățirea cooperării dintre organizațiile din diferite domenii prin organizarea activităților comune menite să stimuleze participarea acestora în procesele de elaborare a politicilor publice, ca proces de exprimare a principiilor democrației participative. Pentru a atinge scopul propus se vor implementa un șir de activități: analiza și bunele practici ale organizațiilor în ceea ce ține de advocacy, organizarea evenimentelor de promovare și înțelegere a rolului advocacy în procesul de elaborare a politicilor publice; instruire în domeniul advocacy etc. Proiectul a fost depus în februarie 2012. (Prioritatea 1)

8. În cadrul licitației „Argidius - ANDE Finance Challenge” ODIMM a depus propunere de proiect **„Facilitate Moldavian SMEs’ access to financial resources, through the ODIMM Credit Guarantee Fund”**. Acest proiect are drept scop crearea și dezvoltarea unor canale multiple de informare referitor la Fondul de Garantare a Creditelor a ODIMM, prin evenimente de informare, instruiți și ateliere de lucru, precum și prin întâlniri particulare cu instituții relevante. Proiectul a fost depus în iunie 2012.
9. În cadrul **Inițiativei Central Europene (CEI) Know-how Exchange Programme (KEP)**, ODIMM a depus, în calitate de aplicant, proiectul **„Moldavian Youth Enterprise Forum”** ce are drept obiectiv stimularea creării afacerilor de către tineri și contribuirea dezvoltării social - economice și reducerea gradului de emigrare a tinerilor. Proiectul își propune organizarea unui Forum a Tinerilor Antreprenori, în cadrul căruia tinerii vor putea discuta direct cu antreprenori de succes și afla istoriile lor, participa și informa în cadrul expoziției Organizațiilor de Suport în Afaceri, participa la sesiunile de schimb de experiență pe teme legate de legislație, finanțare, marketing, comunicare și antreprenorial social. Proiectul a fost depus în iunie 2012.
10. În cadrul inițiativei **Visgard 4 Eastern Partnership Flagship Project**, ODIMM în parteneriat cu Comisia Atlantică Slovacă (Slovak Atlantic Commission) în calitate de aplicant, a depus proiectul **„GMV4: Georgia, Moldova and V4: Sharing best practices with SMEs Development”**. Acest proiect are drept obiective principale: Transfer de experiențe și cunoștințe referitoare la IMM din țările Visgard, Moldovei și Georgiei; propunerea unor strategii de soluționare a unor probleme în domeniul IMM; contribuie la stabilirea parteneriatelor de lungă durată și schimb de experiențe. Durata planificată a proiectului este de 1 an. Proiectul a fost depus în iunie 2012.
11. În cadrul finanțării **Agenției pentru Cooperare Internațională a Japoniei (JICA)**, ODIMM a depus la guvern 2 proiecte de asistență tehnică:

11.1 Proiectul *“ODIMM capacity building on consultancies and services rendered to potential and existing entrepreneurs at NBEC and RBEC”* (Dezvoltarea capacităților ODIMM de acordare a consultanței și prestare a serviciilor antreprenorilor potențiali și existenți, în cadrul Centrului Național și a Centrelor Regionale de Excelență în Afaceri) are drept scop îmbunătățirea accesului IMM-urilor la servicii de consultanță și asistență, prin dezvoltarea capacităților instituționale și de personal ale ODIMM. Astfel,

activitățile cheie ale proiectului vizează dezvoltarea Centrului Național de Excelență în Afaceri și a Centrelor de Regionale de Excelență în Afaceri, crearea unei baze de date cu experți în domeniu IMM și dezvoltarea abilităților personalului ODIMM în vederea îmbunătățirii serviciilor de asistență și consultanță în afaceri. Proiectul a fost depus în august 2012.

11.2 Proiectul *“Provide assistance to Small and Medium Enterprises from the Republic of Moldova to enter new markets”* (Oferirea asistenței Întreprinderilor Mici și Mijlocii din Republica Moldova de intra pe noi pieți) are drept obiectiv principal acordarea asistenței IMM-urilor din Republica Moldova pentru ca acestea să-și dezvolte abilitățile și capacitățile cheie de penetrare a piețelor externe. Pentru atingerea obiectivului propus, în cadrul proiectului se va analiza evoluția sectorului IMM și în baza analizei se vor diagnostica IMM-urile beneficiare, dezvolta capacitățile acestora, asista companiile beneficiare în dezvoltarea abilităților de exportare și în cucerirea piețelor externe, prin adoptarea standardelor internaționale. Proiectul a fost depus în august 2012.

12. În cadrul apelului de propuneri restricționat al Comisiei Europene **„Supporting Culture as vector of democracy and economic growth”**, ODIMM a participat în calitate de aplicant sau partener în cadrul următoarelor propuneri:

12.1 Proiectul **Enterprising youth in the creative and cultural industries for development - „ENTER CC-Youth”** are drept obiectiv principal să faciliteze dezvoltarea IMM-urilor din sectorul creativ și cultural prin dezvoltarea abilităților și cunoștințelor practice ale tinerilor din aceste domenii. Pentru a atinge obiectivul propus se vor organiza activități de dezvoltare a abilităților și schimb de cunoștințe (instruiri, tabere de vară), se va crea un fond de finanțare de tip Seed, se vor finanța cele mai bune idei de afaceri din domeniul cultural și creativ, se vor pregăti participanții de a participa la expoziții, se va organiza o expoziție creativă, se va elabora un plan strategic de dezvoltare antreprenorială a studenților din sferele creative și culturale. Durata planificată a proiectului este de 34 de luni. Proiectul a fost depus în decembrie 2012, cu ODIMM în calitate de aplicant principal.

12.2 Proiectul **Re-Think Culture! Let’s change the world!** are drept obiectiv echiparea actorilor din domeniul cultural din Moldova cu abilități creative, antreprenoriale și interculturale pentru a susține dezvoltarea balansată și durabilă a dezvoltării socio-economice. Întru atingerea scopului propus se vor implementa următoarele activități: elaborarea unui studiu pentru identificarea celor mai bune modele de afaceri inovative în domeniul cultural, organizarea sesiunilor de instruire pentru creșterea profesionalismului și dezvoltarea abilităților antreprenoriale, susținerea creării afacerilor inovative, crearea rețelei public - private Re-Think Culture de susținere a actorilor din domeniul cultural. Durata

planificată a proiectului este de 30 luni. Proiectul a fost depus în decembrie 2012, cu ODIMM în calitate de partener.

- 12.3** Proiectul „**DEcoTour: Nature and culture for the Development Ecological Tourism**” are drept obiectiv principal dezvoltarea economiei regionale prin dezvoltarea culturală și naturală. Pentru a-și atinge obiectivul propus în cadrul proiectului se va crea incubatorul viitorului, se vor crea punctele de contact regionale ce vor continua să disemineze bunele practici și realizările proiectului, să vor efectua analize locale, organiza campanii de mediatizare și creștere a nivelului de informare, se va contribui la integrarea tehnologiilor și îmbunătățirea cooperării dintre diferite proiecte și companii din domeniul turismului cultural și patrimoniu. Durata planificată a proiectului este de 28 de luni. Proiectul a fost depus în decembrie 2012, cu ODIMM în calitate de partener.
- 13.** În cadrul **Programului Cadru 7** pentru Cercetare, Dezvoltare Tehnologică și Demonstrare al Comisiei Europene a fost depus proiectul **ENER2I (ENERgy Research to Innovation): Reinforcing cooperation with ENP countries on bridging the gap between energy research and energy innovation**. Luând în considerație faptul că eficiența și inovarea resurselor și ofertelor energetice sustenabile sunt cele mai bune soluții pentru rezolvarea problemelor societății, securității energetice, creșterii cererii la energie și a schimbărilor climatice, proiectul ENER2I se bazează pe necesitatea identificării unor noi soluții pentru problemele menționate anterior și micșorării decalajului dintre cercetările efectuate și Industriile Europene. Proiectul își propune să contribuie la schimbul de cunoștințe, suport în domeniul energiei regenerabile și eficienței energetice. În așa mod se va îmbunătăți cooperarea dintre Armenia, Belarus, Georgia, Moldova și Austria, Germania și Ungaria. Durata planificată a proiectului este de 30 de luni. Proiectul a fost depus în noiembrie 2012.
- 14.** În cadrul instrumentului **Technical Assistance Information Exchange Instrument (TAIEX)** al Comisiei Europene, ODIMM a depus următoarele proiecte:
- 14.1** Propunere de organizare a unui atelier de lucru „Smart specialization” are drept obiectiv prezentarea conceptului de „smart specialization”, a impactului și beneficiilor actui tip de specializare. Pentru atingerea obiectivului stabilit urma să fie organizat un atelier de lucru cu durata de 1 zi, cu experți străini și participarea instituțiilor și organizațiilor cheie din partea Republicii Moldova. Proiectul a fost depus în decembrie 2012.
- 14.2** Vizita de studiu „Build ODIMM capacities of cooperation and stimulation of the public private collaboration towards innovative SMEs development in the Republic of Moldova” are drept obiectiv dezvoltarea abilităților instituționale ale ODIMM, în ceea ce ține de cooperarea și stimularea colaborării public private orientate spre dezvoltarea IMM-urilor inovative în Republica Moldova. Întru realizarea obiectivului proiectului urma să fie organizată o vizită de studiu la o instituție cheie în dezvoltarea cooperării și IMM-urilor inovative. Durata planificată a vizitei de studiu este de 5 zile. Proiectul a fost depus în decembrie 2012.

- 14.3 Propunerea de proiect „Legal framework and experience of Credit Guarantee Funds for SMEs functioning in new EU member states” are drept obiectiv organizarea unui studiu de vizită pentru a identifica bunele practici ale țărilor membre ale Uniunii Europene, ce vor putea fi aplicate la nivel local, întru armonizarea legislației Fondurilor de Garantare în concordanță cu Reglementarea Uniunii Europene Nr. 70/2001. Proiectul a fost depus în decembrie 2012.
15. Propunere de proiect: „Evaluarea performanței inovaționale întreprinderilor din Republica Moldova în anul 2011 - INNO barometru 2011” are drept scop analiza statistică regională a inovării în cadrul IMM-urilor din Republica Moldova, prin analiza, ierarhizarea și cartografierea performanțelor în inovare la nivelul regiunilor de dezvoltare, cu implicații ale diverselor caracteristici economice și sociale. Obiectivul principal al cercetării constă în armonizarea mecanismelor de evaluare a sistemului inovațional național, precum și delimitarea metodologică a instrumentarului necesar pentru colectarea datelor în acest domeniu, în conformitate cu standardele OECD, EUROSTAT și UNESCO. Durata planificată a proiectului este de 1,5 ani. Proiectul a fost depus în noiembrie 2012.

5.2 Promovarea și implementarea principiilor de Responsabilitate Social Corporativă

În scopul promovării și implementării principiilor de Responsabilitate Social Corporativă, a fost organizat Concursul Național Anual „IMM - model de responsabilitate socială”, organizat de către Rețeaua Pactului Global Moldova în colaborare cu Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM). Evenimentul a avut loc în cadrul Conferinței Internaționale a întreprinderilor Mici și Mijlocii „Sectorul IMM - Moldova 2020”.

Anul acesta, Ceremonia de Decernare a Premiilor a fost la cea de a III-a ediție a Concursului Național anual „IMM - model de responsabilitate socială” și are ca obiectiv stimularea companiilor, de a se implica voluntar în activități sociale și de mediu.

Concursul a fost organizat în perioada septembrie - octombrie curent și este adresat întreprinderilor micro, mici și mijlocii, care în anul 2012, în mod voluntar, au înregistrat preocupările de ordin social și de ocrotire a mediului în cadrul activităților de afaceri.

Întreprinderile Mici și Mijlocii concurente au fost evaluate conform Formularului de Aplicare prezentate comisiei de evaluare compusă din membrii Rețelei Pactul Global Moldova.

În cadrul **Concursului „IMM - model de responsabilitate socială”**, au fost acordate 4 premii companiilor care întreprins acțiuni de RSC în următoarele domenii:

- a) protecția mediului înconjurător;
- b) respectarea condițiilor de muncă a angajaților;
- c) integrare socială și sprijinul acordat comunității;

Premiul Special a fost oferit agentului economic care a realizat acțiuni importante în câteva dintre aceste domenii.

5.3 Consolidarea capacităților ODIMM

Întru consolidarea capacităților administrative ale ODIMM, colaboratorii organizației au participat la următoarele **evenimente**:

- În februarie 2012, colaboratorii ODIMM au fost familiarizați cu experiența europeană în domeniul garantării creditelor și produselor de garantare eficiente.
- În perioada de 20-21 martie curent, colaboratorii ODIMM au participat la cursul de instruire „Abilități de Prezentare axate pe Cursul de Instruire Formarea Formatorilor”.
- În perioada 25-26 aprilie, colaboratorii ODIMM au participat la sesiunea de instruire pentru beneficiari de grant din cadrul Programului Operațional Comun Ro-Ua-Md. Scopul seminarului este de a acorda suport în implementarea tehnică și financiară în faza incipientă a proiectului.
- Pe parcursul perioadei cuprinse între 24 - 26 aprilie 2012, reprezentanții ODIMM au participat la următoarele evenimente organizate în Kiev, Ucraina:
 - Ședința Comitetului de Supraveghere al Programelor BAS și EGP în Țările Parteneriatului Estic (organizat de către BERD), în care au fost prezentate rezultatele implementării programelor și au fost trasat e activitățile viitoare;
 - Atelierul de lucru regional privind evaluarea politicilor pentru IMM în Țările Parteneriatului Estic, la care OECD va prezenta rezultatele rapoartelor efectuate pentru Azerbaidjan, Armenia, Bielorusia, Georgia, Moldova și Ucraina;
 - Cea de a II-a Conferință Anuală a proiectului „East Invest” , în care ODIMM este partener asociat. Scopul conferinței a fost de a scoate în evidență rezultatele a unui an de activitate a proiectului și de a pune în discuție rolul organizațiilor de suport în dialogul public-privat și de a promova investițiile în 6 țări a PE.
- La 14 mai curent, colaboratorii ODIMM au participat în calitate de trainer în cadrul atelierului de lucru „Oportunitățile și Problemele cu care se confruntă tinerii în procesul inițierii unei afaceri” în organizat pentru tinerii din liceului Gaudeamus;
- La 29 mai, ODIMM a participat la masa rotundă a experților naționali pe domeniile prioritare a Strategie UE pentru Regiunea Dunării cu secretarul general al Consiliului Orașelor și Regiunilor Dunărene, în incinta MCDR;
- La 31 mai curent, ODIMM a participat la seminar „Asistența externă în Moldova în cifre. Cum să obținem fonduri?” organizat în cadrul proiectului UE „Suport pentru Cancelaria de Stat - TTSIB”;
- În cadrul Academiei de Toamna 2012 care s-a desfășurat în perioada 21-23 noiembrie, la sediul EUROCHAMBERS, în Brussels au fost desfășurate 5 training-uri cu următoarele tematici:
 - a) Susținerea IMM-urilor și a întreprinderilor nou create
 - b) Accesul la programele Uniunii Europene
 - c) Dezvoltarea unei imagini pozitive a companiei
 - d) Sarcinile și abilitățile Camerelor de Comerț și Industrie în sec 21 și analiza SWOT.

La aceste training-uri au fost puse în discuție și examinate experiențele CCI și a organizațiilor abilitate să susțină IMM-le precum și perspectivele lor de dezvoltare pe viitor.

- Sedința de lucru cu privire la „ Stimularea angajerii tinerilor absolvenți din învățământul superior , mediu de specialitate și secundar profesional în câmpul muncii” - Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei .
- Conferința națională „Incluziunea persoanelor cu dezaabilități vizuale pe piața muncii” - Centrul de Susținere a Businessului pentru nevăzători, Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei
- Forumul economic intrregional moldo-Român „ Promovarea potențialului economic și crearea oportunităților de atragere a investițiilor în Regiunea de Dezvoltare Nord - Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor.
- Masa rotundă „Problemele statisticii științei și inovării în Republica Moldova” - Institutul de Economie, Finanțe și Statistică.
- Masa rotundă „Schimbul de experiență cu privire la rolul autorităților centrale și locale în implementare planurilor de acțiuni naționale pentru integrarea romilor” - Biroul Relații Interetnice.
- Concursul Național de Business Planuri pentru Tineri, ediția a VIII - ANTIM
- Atelier de lucru „Promovarea dialogului între prestatorii de servicii a Biroului Comun de Informații și Servicii cu APL întru organizarea funcționării echipelor mobile” - Programul „Abilitarea Economică a Femeiilor” UN Women

5.4 Promovarea ODIMM

La 23 mai curent, Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului IMM a celebrat **„5 ANI de activitate și susținere a antreprenoriatului autohton”**.

ODIMM a fost constituită prin Hotărâre de Guvern Nr. 538 din 17.05.2007 având misiunea de a spori competitivitatea economiei naționale prin susținerea dezvoltării sectorului IMM.

Evenimentul „5 Ani de activitate ODIMM” a avut ca scop totalizarea activității Organizației și mediatizarea rezultatelor desfășurării programelor de dezvoltare a sectorului IMM în Republica Moldova.

La ceremonia de aniversare au participat toți partenerii ODIMM: instituțiile publice centrale și locale, organizațiile internaționale și proiectele de susținere antreprenorială, instituțiile financiare, centrele de instruire, ONG, precum și beneficiarii programelor.

În cadrul evenimentului au fost evidențiate cele mai marcante rezultate ale ODIMM, au fost organizate tombola ale produselor beneficiarilor pentru promovarea acestora. De asemenea, au fost premiați beneficiarii de succes ai programelor, fiindu-le înmânate diplome la câteva categorii:

1. Programul National de Abilitare Economica a Tinerilor:

- „Cel mai tânăr antreprenor”,
- „Cea mai originala idee de afacere”;

2. Programul de Atragere a Remitentelor in Economie PARE 1+1:

- „Cel mai iscusit antreprenor”,
- „Cel mai înțelept antreprenor”,
- „Cel mai perseverent antreprenor”;

3. Fondul de Stat de Garantare a Creditelor:

- „Excelenta in afaceri”,
- „Model de femeie antreprenor”;

4. Gestiunea Eficienta a Afacerii:

- „Cel mai instruit antreprenor”,
- „Cel mai activ raion in domeniul instruirii”;

5. Programul Stimularea activitatii antreprenoriale din zonele rurale implementat în cadrul Proiectului „Sustinerea Implementarii Componentei de migratie si dezvoltare a parteneriatului pentru mobilitate UE - Moldova”, finantat de Uniunea Europeana(UE):

- „Cel mai creativ antreprenor”,
- „Pentru integrare activa in societate”;

6. Incubatoarele de Afaceri:

- „Cea mai importanta contribuție în sfera sociala”,
- „Cel mai modern antreprenor”;

7. Nominalizări speciale:

- „Cea mai curajoasa femeie antreprenor”,
- „Cea mai importanta contribuție în sfera sociala”.

Menționăm că organizarea evenimentului de celebrare „ODIMM - 5 ANI de susținere a antreprenoriatului” a fost organizat cu suportul financiar al partenerilor ODIMM, sponsorilor si beneficiarilor.

Pe parcursul activității sale, Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului IMM a implementat un șir de programe si proiecte de suport antreprenorial:

- Programul National de Abilitare Economica a Tinerilor;
- Fondul de Stat de Garantare a Creditelor;
- Programul de Atragere a Remitentelor in Economie „PARE 1+1”;
- Programul de instruire continua “Gestiunea eficienta a afacerii”;

- Programul Stimularea activității antreprenoriale din zonele rurale implementat în cadrul Proiectului „Susținerea implementării Componentei de migrație și dezvoltare a parteneriatului pentru mobilitate UE - Moldova”, finanțat de Uniunea Europeană(UE);
- Proiectul pentru tineri „Young Experience a Smart Solution”;
- Proiectul „Black Sea Network for Regional Development (BlasNET)”, etc.;

Toate aceste rezultate au fost obținute grație unei colaborări eficiente dintre ODIMM și administrațiile publice centrale și locale, instituțiile financiare, instituțiile de suport în business, organizațiile internaționale și proiectele donatoare.

Analiza chestionarelor în cadrul „PARE 1+1”

Analiza Chestionarelor de evaluare a participanților la instruire în cadrul **Programului PARE1+1** denotă următoarele

- ✓ lucrătorii migranți participanți la instruire, au muncit, ori continuă să muncească în 29 de state, preponderent în Italia - 49%; Rusia - 10%; Marea Britanie, Statele Unite ale Americii și Portugalia - 5%;
- ✓ 40% din persoanele participante la instruire sunt foști lucrători migranți care s-au întors în țară și au intenția de a lansa/dezvolta o afacere; 25% sunt părinții care au copii plecați din țară; 22% copii care au părinții peste hotare și, respectiv, 13% sunt soțiile lucrătorilor migranți;
- ✓ vârsta participanților la „PARE 1+1” este cuprinsă între 20 și 81 ani, dintre care 30% au peste 50 ani, iar ponderea femeilor reprezintă cca 30 %;
- ✓ majoritatea solicitărilor provin din localitățile din regiunea de Centru (Hâncești, Ialoveni, Nisporeni, Orhei) cu o pondere de 46,9 %, fiind urmate de cele din municipiul Chișinău - 23,5%. Mai puțin activi sunt solicitanții din regiunea de Sud (Cimișlia, Cahul) și Nord (Fălești, Drochia) cu ponderile de 15,7% și, respectiv, 13,9%.

Analiza distribuției geografice a cererilor de participare elucidează că Programul „PARE 1+1” a acoperit întreg teritoriul Republicii Moldova. Aprecierea generală a cursurilor de instruire atribuită de către participanții la acestea este una satisfăcătoare, majoritatea dintre ei menționând gardul înalt de utilitate a cursurilor pentru buna desfășurare a activității antreprenoriale. Astfel, nota medie cu care sunt apreciate cursurile de către participanții la acestea este 4.5 din 5 puncte maxim posibile.

De rând cu aprecierea calității instruirii, analiza chestionarelor a identificat și o serie de obiecții, care odată înlăturate, sau îmbunătățirea acestora, ar duce la sporirea calității cursurilor și respectiv la satisfacerea necesităților de instruire a participanților.

Prin urmare, comentariile și sugestiile persoanelor instruite se rezumă la următoarele modificări:

- Informarea trainerilor referitor la condițiile de finanțare la Programul PARE 1+1, astfel încât conținutul cursurilor să fie adaptat pentru participarea ulterioară la etapa de finanțare, iar recomandările acestora să corespundă cu domeniile eligibile pentru Proiect;
- Implementarea unui regulament al Programului care ar fi cunoscut și participanților, pentru a evita subiectivismul și erorile implementatorilor, dat fiind că Hotărârea de Guvern este deseori interpretată în defavoarea participanților;
- Efectuarea unei vizite de studiu la o afacere finanțată prin Programul PARE 1+1 care ar fi un exemplu de succes pentru întreprinderile care abia își inițiază activitatea;

- Organizarea orelor practice, și anume întâlniri cu oameni de afaceri care ar putea da sfaturi participanților la instruire bazându-se pe propria experiență;
- Acordarea unei atenții mai sporite studiilor de caz și problemelor practice;
- Elaborarea unui business-plan pe baza unei afaceri model, cu ajutorul și îndrumarea lectorilor;
- Finalizarea cursurilor prin realizarea unei sinteze a materialului predat.

Totodată, chestionarea participanților la instruire a oferit posibilitatea identificării unor probleme tehnice cu care s-au confruntat persoanele participante la cursuri:

- Perioada de timp prea scurtă pentru modulul de Contabilitate și Management financiar și tehnica de predare a materialului greu de înțeles pentru participanți;
- Volumul mare de informație predat într-o perioadă restrânsă de timp;
- Orarul incomod al cursurilor, care ar fi bine să fie scurtat, sau extins pe zile complete;
- Calitatea proastă a materialelor imprimate, inclusiv scrisul prea mărunț și dificil de perceput;
- Având în vedere participarea la cursuri a multor persoane cu vârsta peste 30 ani, nu este suficientă o singură pauză pentru recreere.

Odată cu finalizarea cursurilor de instruire, participanții au menționat că ar fi bine venit să participe și la alte cursuri în domeniul antreprenoriatului. Prin urmare, cele mai solicitate tematici adiționale solicitate pentru viitor sunt:

- Marketing și vânzări;
- Legislația fiscală;
- Legislația vamală;
- Contabilitate (inclusiv partea documentară);
- Managementul financiar;
- Managementul resurselor umane;
- Studiarea pieței Republicii Moldova și a țărilor CSI;
- Relațiile dintre Sectorul IMM și stat.

Domeniile mai specifice menționate drept potențiale tematici ale cursurilor de instruire ori serviciilor consultative sunt:

- Creșterea viței de vie;
- Apicultura;
- Turismul rural;
- Prestarea serviciilor publice;
- Prestarea serviciilor de întreținere corporală și activități recreative;
- Prestarea serviciilor de alimentație publică;
- Creșterea animalelor de blană;
- Prestarea serviciilor de transport, brokeraj.

Propunerile de îmbunătățire a parvenite din partea beneficiarilor Programului PARE1+1.

1. Admiterea la program a rudelor de gradul II, frate - soră;
2. Eliberarea de taxe vamale a utilajului procurat în cadrul Programului;

3. Extinderea investițiilor și asupra construcțiilor destinate producerii;

Anexa II

Analiza chestionarelor în cadrul

Programului de Abilitare Economică a Tinerilor (PNAET)

Conform analizei chestionarelor, majoritatea participanților la instruire (59% din numărul total instruiți pe parcursul anului 2012), beneficiari ai Programului PNAET și-au satisfăcut așteptările, acumulând un bagaj nou de cunoștințe privind inițierea și dezvoltarea unei afaceri. Cei care nu au fost satisfăcuți de instruirea au invocat următoarele motive: timpul de instruire nu este suficient, modalitatea de relatare a materialului este uneori foarte complicată fiind însoțite cu multe terminologii necunoscute și avansate pentru gradul de dezvoltare a participanților. Conform părerii lor este mai preferabil ca cursurile să fie desfășurate de către practicieni care ar putea să le împărtășească experiența acumulată deja cu ei.

Analizând formularele participanților la instruire după categoria de vârstă aceștia se divizează astfel: tineri instruiți cu vârsta cuprinsă între **18 - 20 de ani 26%**, **21 - 25 ani 43%** și cei cu vârsta cuprinsă între **26 - 30 ani, ori 31%**.

Structura participanților în funcție de vârstă denotă faptul, că comparativ cu anul precedent a sporit interesul față de instruire în cadrul Programului PNAET a tinerilor cu vârsta cuprinsă între **22 - 30 de ani**, care constituie **61%** din totalul de participanți, iar **58,6%** din participanții la instruire, care au declarat că doresc să lanseze în următoarele 12 luni propriile afaceri, au vârsta cuprinsă între **23 -30 ani**.

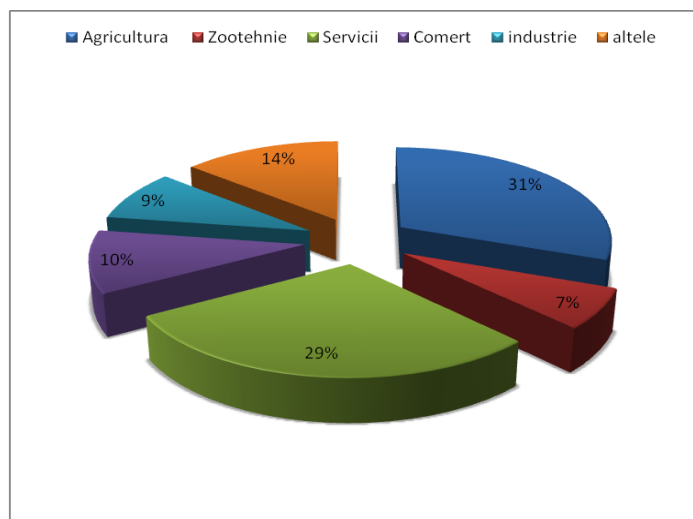
Diagrama 2.1. Domeniile de activitate preferate de tinerii antreprenori

Analiza formularelor aplicate pentru participare la instruire denotă faptul, că tinerii, care s-au înscris la Program, și-au exprimat dorința de a-și lansa sau extinde propria afacerea în următoarele domenii: **agricultură - 31%**, **servicii - 29%**, **zootehnie - 7%**, **comerț - 10%**, **industrie - 9%** și **alte - 14%**.

Este de menționat, că serviciile preconizate a fi prestate de tinerii antreprenori sunt preponderent direcționate la servicii mecanizate de prelucrare a terenurilor agricole și recoltare.

Repartizarea grafică a domeniilor de investiții preferate de potențialii tineri antreprenori este prezentată în **diagramă 2.1**.

Prin urmare, analizând preferința domeniilor de investiții a

potențialilor tineri antreprenori în raport gen, putem concluziona că :

- femeile sunt mai deseori provocate de activitatea în domeniul serviciilor (salon de frumusețe, frizerii, fitness club, atelier, farmacie), agricultură (creșterea legumelor, păsărilor), producere (patiserie, producerea produselor lactate, pizzei, țesături), educație etc.
- iar bărbații își doresc o activitate în agricultură, inclusiv zootehnie (creșterea animalelor, cultivarea cerealelor, ciupercilor, melcilor, etc.) producere (producerea și prelucrarea lemnului, mobilei, materialelor de construcție), construcție, servicii (servicii mecanizate la prelucrarea terenurilor și recoltare, maxi taxi, reparație, cafenea, restaurant, autoservice, internet-cafe, etc.).

De asemenea, în baza acestui Chestionar au fost identificate punctele slabe ale instruirii, cât și necesarul de informații, care urmează să fie inclusă la fiecare modul pentru a satisface așteptările tinerilor de la instruire, nivelul de însușire a materialului, precum și sugestiile participanților.

Conform testării participanților la finele cursurilor de instruire, nivelul de însușire a materialului este mediu.

Din analiza chestionarelor îndeplinite de către participanți la instruire în cadrul Programului PNAET, s-a constatat, că în perioada raportată, **53% (305 participanți)** din total participanți la instruire au menționat că după finisarea acestor cursuri, sunt pregătiți să elaboreze un plan de afaceri. Totodată **33% (173 participanți)** au menționat la finisarea cursurilor că nu sunt în stare să elaboreze un plan de afaceri, motivând prin faptul că nu au acumulat cunoștințele suficiente.

Din total instruiți, **352 de tineri (59%)** au menționat că seminarele desfășurate au satisfăcut nevoile și așteptările lor privind inițierea și dezvoltarea unei afaceri, **iar 323 de tineri (53 %)**, au exprimat dorința ca în viitor să participe și la alte cursuri destinate sporirii nivelului de cunoștințe antreprenoriale organizate de către ODIMM. Motivul pentru care ceilalți participanți la instruire nu au exprimat dorința de-a participa și la alte cursuri suplimentare organizate de ODIMM este lipsa timpului.

De asemenea doleanțele ce țin de Componenta a doua sunt următoarele:

1. Examinarea posibilității excluderii gajului din condițiile obligatorii de oferire a creditului
2. Lărgirea spectrului de poziții pentru care să fie oferit creditul PNAET (construcția imobilelor, repararea, procurarea animalelor a materialului săditor)
3. Majorarea censului de vârstă a persoanelor pentru participarea la Programul PNAET până la 35 ani;

Din chestionarele analizate s-a constatat că subiectele sau modulele care ar fi necesare tinerilor antreprenori pentru viitor sunt următoarele:

- Contabilitate;

- Legislația în domeniu;
- Management afacerii;
- Marketing și tehnici de vânzări;
- Logistica;
- Acces la finanțe

De rând cu analiza chestionarelor, în perioada raportată sa efectuat și monitorizarea participanților la instruire din perioada 2010 - iunie 2012. În rezultatul monitorizării s-a constatat, că din **754 de tineri** care au fost instruiți în cadrul Programului PNAET, au accesat credite bancare în cadrul Programului doar **23** de participanți la instruire.

Totodată este de menționat că majoritatea creditelor au fost accesate de către participanții la instruire din regiunea de Nord și Centru Republicii. Din sursele financiare alocate tinerilor au fost achiziționate 10 tractoare, echipament pentru apicultură, utilaj pentru producerea mobilei, utilaj pentru brutărie, semănătoare, stropitoare, combină. Majoritatea tinerilor care au participat la cursurile de instruire din cadrul Componente I al Programului PNAET și au accesat credite în mărime de până la 300.000 lei și-au **deschis Gospodării Țărănești și Întreprinderi Individuale**.

De asemenea, este oportun de-a acorda o atenție deosebită dezvoltării aptitudinilor antreprenorilor de a-si promova produsele și întreprinderea cum pe piața locală așa și pe cea externă. Subvenționarea întreprinderilor pentru participare la expoziții, ar fi un stimulent eficient de promovare a produselor și serviciilor, dar o instruire axată pe tehnici și politici de vânzări ar stimula antreprenorii la analiza pieții și ajustarea produselor la cerințele acestea.

Tinerii și-au satisfăcut așteptările, acumulând un bagaj nou de cunoștințe. Cei care nu au fost satisfăcuți de instruirea au invocat următoarele motive: timpul de instruire nu este suficient, modalitatea de relatare a materialului este uneori foarte complicată fiind însoțite cu multe terminologii necunoscute și avansate pentru gradul de dezvoltare a participanților.

ANEXA III

Analiza calității cursurilor de instruire a Programului „Gestiunea Eficientă a Afacerii”

Analiza chestionarelor participanților la instruire cursurilor de instruire continuă „Gestiunea eficientă a afacerii” denotă că 72% din participanți la Program sunt

proprietarii afacerilor ori angajați în cadrul IMM, iar 28% intenționează să-și inițieze o afacere.

Totodată este de menționăm, că din total doritori de a iniția o afacere în timpul apropiat, 46% preconizează să desfășoare activitatea în domeniul agriculturii, inclusiv servicii mecanizate în agricultură, 32% în domeniul serviciilor, 15% în domeniul producerii, și 7% comerț.

Analizând nivelul de solicitare a modulelor de instruire pentru anul 2012 s-a constatat că în cele mai solicitate module au fost: a) Legislația muncii; b) Planificarea afacerii; c) Contabilitatea; și d) Tehnici eficiente de vânzări. Modulele respective au fost solicitate în cadrul a 39 de seminare, ori acestea constituie 63% din total module solicitate.

Repartizarea modulelor după numărul de solicitări.

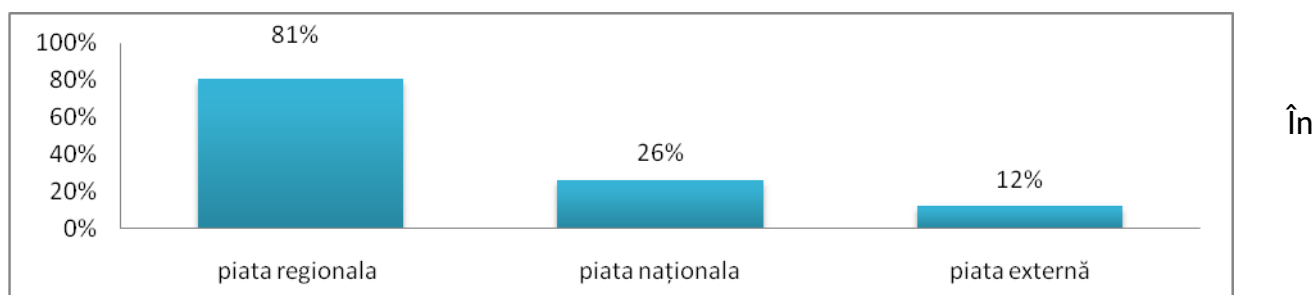
Legislația muncii	11 seminare
Tehnici eficiente de vânzări	10 seminare
Planificarea afacerii	9 seminare
Contabilitatea	9 seminare
Marketing	7 seminare
Managementul resurselor umane	4 seminare
Identificarea și selectarea ideilor de afaceri	4 seminare
Acces la finanțe. Negocierea obținerii creditului	3 seminare
Înregistrarea în calitate de plătitor TVA	1seminare
Activitatea economică externă și relații vamale	1 seminar
Managementul financiar	1 seminar
Programe de Stat de susținere a IMM	1 seminar

În scopul identificării calității seminarelor, au fost analizate 1850 Chestionare de evaluare completate de participanții la instruire la finele fiecărui curs de instruire. Astfel, conform chestionării 98% au menționat că conținutul cursurilor au fost actualizate, bine structurate, având consecutivitate între subiectele prezentate și corespund așteptărilor.

Totodată experiența, tacticile, precum și metodele formatorilor de expunere a materialului au asigurat, potrivit a 100% din participanți, o însușire de nivel înalt al materialului studiat în cadrul cursurilor și accesibil participanților. De asemenea, 98% au menționat că doresc să participe și la alte cursuri organizate de ODIMM și anume: 55% din respondenți doresc contabilitatea, 12% planificarea afacerii, 10% tehnici de vânzări eficiente, 9% legislația muncii, 12% marketing.

La întrebarea, la care modul adițional la cele de bază ar dori să participe, cei mai mulți, 85% din respondenți, au menționat modulul „Tehnici de negocieri în afaceri”. Mai puțini respondenți, 8%, au menționat că doresc să studieze „Programul 1C7 contabilitate”, iar alții au menționat tematici din domeniul care activează. Ex: din domeniul agrar, legislația serviciilor de transport, etc.

Totodată, la întrebarea din care surse ați aflat despre ODIMM cei mai mulți participanți, 79% au menționat că au aflat de la prieteni și cunoștințe, 20% din internet, 1% alte surse. Aceasta denotă faptul că ODIMM este cunoscută în societate și în special în mediul de afaceri realizând misiunea de a deveni promotorul dezvoltării antreprenoriatului în Republica Moldova.

urma analizei chestionarelor GEA, au fost identificate un șir de **propuneri de îmbunătățire a Programului**, cum ar fi:

1. Majorarea numărului de ore academice pentru un modul în dependență de solicitarea grupului de instruire;
2. Organizarea seminarelor după ora 16.00;
3. Formarea grupelor de instruire pentru antreprenorii de același gen de activitate;
4. Organizarea vizitelor la întreprinderi de succes.

Anexa IV

Analiza necesităților Centrului de Consultanță

În scopul identificării serviciilor prioritare care vor fi acordate de **Centrului Național de Excelență în Afaceri** care urmează a fi constituit, ODIMM a efectuat chestionarea a 51 de antreprenori, cu scopul de a evalua situația și dorința mediului de afaceri de a se consulta pe anumite domenii.

Analiza chestionarelor pentru a determina problemele și necesitățile IMM din RM, ne permite să concluzionăm următoarele:

- a. Întreprinderile chestionate reprezintă zonele de centru, sud și nord a republicii și mun. Chișinău.

- b. Din totalul celor chestionați, majoritatea, ori 57% își desfășoară activitatea în domeniul producerii, 28% în domeniul agriculturii, inclusiv 6% în apicultură, 10% în domeniul serviciilor, 4% în comerț și 2% în turism.
- c. 84% din respondenți au răspuns că cunosc despre ODIMM și doar 16% au răspuns „Nu”. Din totalul respondenților care cunosc de ODIMM, 56% au aflat prin intermediul internetului, 25% de la C.I.E Moldexpo, 15% de la prieteni și 4% TV, ziare.
- d. 61% din total respondenți au răspuns că cunosc instituții și organizații cunoașteți care oferă servicii de consultanță IMM-lor, iar 39% nu cunosc instituții și organizații de acest gen. Majoritatea respondenților care au răspuns afirmativ, ori 45%, au menționat că cunosc ca organizație care acordă servicii de consultanță ODIMM-ul, 29% - ACSA, 16% - Secțiile economice a Consiliilor raionale, FNF și CCI câte 9,7%, MEGA - 3,2%, altele (RISP, IFS, CFR, OIM, MEPO, CDR, 2KR, IFAD etc.) - 39%.
- e. doar 22 dintre respondenți (43%) au beneficiat de servicii de consultanță în ultimii 3 ani iar 29, ori 57% au răspuns „NU”. Din total respondenților, care au răspuns „DA”, 4 nu au indicat nici un serviciu, iar 18 au indicat următoarele domenii în care au solicitat consultanță:
 - Agricultură - 33%
 - Managementul afacerii - 22%
 - Marketing - 17%
 - Administrarea afacerii - 11%
 - Servicii juridice - 11%
 - Tehnologii moderne - 5,6%
 - Subvenționarea agriculturii - 5,6%
 - Comerț - 6%
 - Normele ISO- 6%
- f. referitor la calitatea serviciilor prestate, 49% din total respondenților au menționat că serviciile de care au beneficiat au satisfăcut așteptările, iar 51% au menționat nu au fost satisfăcuți din motivul superficialității și incompetenței prestatorilor.

Totodată, menționăm că privitor la serviciile de consultanță de care ar avea nevoie în viitorul apropiat, **75%** din **51** de respondenți ar solicita servicii privind Comerțul extern și importul, câte **37%** ar solicita Asistență juridică și Servicii privind accesul la finanțare, iar **31%** servicii privind Studiarea pieții.

- g. La întrebarea, „Care ar fi prioritatea servicii de consultanță pe care le-ați solicita?” respondenții au menționat următoarea prioritate a celor 21 de servicii propuse :
 - a. Comerț extern și import - 14%
 - b. Inspecția organelor de control - 8,8%
 - c. Acces la finanțare - 7%

- d. Asistență juridică - 7%
- e. Studiarea pieței - 6%
- f. Obținerea documentelor permise - 5,9%
- g. Optimizarea costurilor - 5%
- h. Organizare import/export și întocmirea actelor - 5%
- i. Planificarea afacerii - 4,48%
- j. Instruire în domeniul administrării afacerii - 4,41%
- k. Creșterea productivității - 4%
- l. Implementarea noilor tehnologii agricultura - 4%
- m. Păstrare, ambalare și împachetare - 4%
- n. Strategii de marketing - 4%
- o. Întocmirea rapoartelor fiscale, taxe și impozite - 3%
- p. Implementarea noilor tehnologii industria alimentară - 3%
- q. Participare la licitații - 3%
- r. Implementarea noilor tehnologii industria prelucrătoare - 2%
- s. Audit și contabilitate - 2%
- t. Managementul personalului - 2%
- u. Managementul timpului - 1%
- v. Altele - 0,4%

h. La întrebarea „***Ce credeți că ar trebui să întreprindă statul în scopul eficientizării susținerii dezvoltării Sectorului IMM din RM***”, antreprenorii au menționat:

- Micșorarea ratei dobânzii la credite - **45%**;
- Scutirea de taxe și impozite pentru întreprinderile start - up - **20%**;
- Crearea condițiilor favorabile pentru dezvoltarea IMM în primii 5 ani de activitate - **15%**;
- Consultanță calificată - **9%**;
- Reducerea corupției - **3%**;
- Simplificarea unor proceduri legislative - **2%**;
- Susținerea tinerilor antreprenori - **2%**;
- Bază de date unică - **1%**;
- Promovarea întreprinderilor pe piața externă - **1%**;
- Protejarea antreprenorilor autohtoni - **1%**;
- Consultanță gratuită - **1%**.